

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De jongste wijzigingen van de internationale overeenkomst betreffende het goederenvervoer per spoorweg (C.I.M.) van 25 februari 1961

Bij de wet van 4 maart 1964 gepubliceerd in het Staatsblad van 22 januari 1965, heeft het Parlement zijn goedkeuring gehecht aan de nieuwste uitgave van de C.I.M. zoals deze door de herzieningsconferentie ingesteld bij artikel 67 § 3 van de C.I.M. werd aangepast en gewijzigd.

De voorgaande wijziging van de C.I.M. dateert van 25 oktober 1952, overeenkomst die in werking trad op 1 maart 1956 en die in ons land werd goedgekeurd door de wet van 23 april 1955 (Staatsblad van 2 juni 1955). (1)

Bij toepassing van artikel 67 § 1 van de C.I.M. — die thans artikel 69 § 1 wordt — komen de afgevaardigden van de verdragsluitende Staten uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van de C.I.M. opnieuw samen om de overeenkomst te herzien, zodat thans op initiatief van het Centraal Bureau, de commissies terug aan het werk zijn om de nieuwe diplomatieke conferentie voor te bereiden.

Om reden dat de normale proceduur van herziening, met het volledig diplomatisch arsenaal traag en hinderend werkte, werd in de C.I.M. van 1952, artikel 67 § 3 — nu 69 § 3 — een belangrijke wijziging aangebracht, die toelaat tussen de diplomatische herzieningsconferenties in, de artikelen 3, 4, 5 § 5, 6, 11, 13, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 47, 48, 49, 50, 53 en de bijlagen II, III, IVa, IVb, IX en X door een herzieningscommissie « up to date » te houden. Deze herzieningscommissie bleef van haar kant niet onledig.

De organisatie en de werking van deze Commissie werd geregeld in bijlage VI van de C.I.M.

In uitvoering van artikel 67 § 1 werden sedert 1959, herzieningsconferenties samengeroepen te Freiburg, te St. Gall, te Warchau, te Sitten en te Bern, en dit onder de organisatorische leiding van het Centraal Bureau, conferenties die op 25 februari 1961 tot de gewijzigde C.I.M. leidden. (2)

Uit de aard zelf is deze wijziging dus beperkt.

Inderdaad het werkterrein van de conferentie is door artikel 67 § 3 nauw omschreven en laat enkel de aanpassing toe van artikelen die de essentiële structuur van de C.I.M. intact laten.

Dit betekent echter niet dat de aangebrachte wijzigingen zonder belang zijn, wel integendeel.

Het valt immers te onderstrepen dat de snelle ontwikkeling van het vervoer in alle sectoren soepele en aangepaste vervoernormen vereist.

Daarenboven mag niet worden uit het oog verloren dat buiten de afgevaardigden van de verschillende Statenleden de grote internationale organisaties die bij het vervoerprobleem zijn betrokken aan de conferentie deelnamen, zoals : E.G.K.S., E.E.G., E.N.E.A., U.I.C., C.I.T., C.C.I., F.I.A.T.A., A.I.E.P. De D.B.R. en de D.D.R. waren beiden vertegenwoordigd.

Zowel de vervoerders als de gebruikers hadden medezegging in de herziening die er vooral op uit was praktische en doelmatige wijzigingen aan te brengen.

Het was er bij de Spoorwegorganisaties mede om te doen de economische toestand van de Spoorwegmaatschappijen te consolideren en de mogelijkheden tot mededinging met de andere vervoermiddelen te verhogen door het versoepelen van de tarifaire voorschriften.

Voor al het imminent van kracht worden — ze is van kracht sedert 12 juli 1961 — van de Internationale Conventie van Genève (C.M.R.) van 19 mei 1956 betreffende het vervoer over de weg, conventie die meer soepel en minder formalistisch is, bracht de conferentie ertoe bepaalde wijzigingen in te voeren die meer vrijheid zouden laten aan de spoorwegvervoerders. (3)

Behoudens détail-wijzigingen tot verduidelijking van de tekst (4) kunnen we de aangebrachte wijzigingen samenvatten als volgt :

I. De verplichting te vervoeren.

Deze verplichting blijft bestaan, doch het artikel 5 werd uitgezuiverd en vereenvoudigd.

Alzo werd § 4, waarbij was voorzien dat de zendingen moesten worden verzonden in volgorde van de aanneming ten vervoer, eenvoudig weggelaten als verouderd en zonder praktische draagwijdte (Handelingen, Deel I, blz. 118).

Het paragraaf 5 — nu § 4 door afschaffing van § 4 — werd echter gevoelig gewijzigd.

Er was inderdaad in de rechtsleer een discussie ontstaan omtrent de verklaring aan het eerste alinea te geven, alinea dat luidde als volgt: «Indien het openbaar belang of dwingende redenen van de exploitatie zulks nodig maken, kan het bevoegd gezag beslissen, dat bepaalde beperkende maatregelen zouden worden getroffen.»

Sommige auteurs zagen in deze tekst een beperking van de souvereiniteit van de verdragsluitende Staten, waarvan de bevoegde overheid slechts gemachtigd was de bij artikel 5 bepaalde maatregelen te treffen indien het openbaar belang of dwingende redenen van de exploitatie zulks vereisten.

Andere auteurs waren van oordeel dat deze beschikking enkel de mogelijkheid voorzag voor de bevoegde overheid de daarin opgesomde maatregelen te treffen. ⁽⁵⁾

Ten einde deze academische discussie te ondervangen bepaalt artikel 5 § 4 nu enkel dat de verplichting om te vervoeren ophoudt zonder dat het openbaar belang of dwingende redenen dienen te worden aangehaald, wanneer het bevoegd gezag heeft beslist dat: a) de dienst geheel of gedeeltelijk wordt opgeheven of geschorst; b) sommige zendingen worden uitgesloten of voorwaardelijk toegelaten.

De tekst bepaalt enkel dat de getroffen maatregelen onverwijld ter kennis moeten gebracht worden van het publiek en van de spoorwegen, die dan op hun beurt de spoorwegen van andere Staten moeten inlichten, met het oog op bekendmaking hunnerzijds.

Het nieuwe paragraaf 5 voorziet dat de spoorwegen in gemeen overleg en mits goedvinden van hun Regeringen, kunnen beslissen het goederenvervoer in sommige verbindingen tot bepaalde grenspunten en doorvoerlanden te beperken.

Die maatregelen worden ter kennis gebracht van het Centraal Bureau dat ze aan de Regeringen van de kontrakterende Staten mededeelt.

Zij worden als aangenomen beschouwd, indien geen enkele kontrakterende Staat daartegen verzet heeft aangetekend binnen een termijn van een maand, te rekenen van de datum van de mededeling.

In geval van verzet en zo het Centraal Bureau het geschil niet kan bijleggen, roept het de Vertegenwoordigers van de kontrakterende Staten samen.

Zodra die maatregelen als aangenomen kunnen beschouwd worden, geeft het Centraal Bureau daarvan kennis aan de kontrakterende Staten. Zij worden dan in speciale lijsten opgenomen en op dezelfde wijze als de internationale tarieven bekend gemaakt. Die maatregelen worden van kracht één maand na de kennisgeving van het Centraal Bureau. (Handelingen D. I, p. 122 à 124, 128 à 130, 143/144, 229/230; D. II, p. 104, 115, 131, 149.)

Deze bepaling heeft een enorme praktische draagwijdte voor de gebruikers, de commissionairs van vervoer en andere tussenpersonen, zoals de transitairs die in het vervoer worden ingeschakeld.

Tot hiertoe had de afzender het recht vrij het traject te kiezen en zelf te bepalen langs welke grenspunten en doorvoerlanden het vervoer zou geschieden. ⁽⁶⁾

Deze bepaling werd ingelast om het internationaal verkeer op sommige rationele trajecten te concentreren en deze dan ook derwijze uit te rusten dat het vervoer snel en doelmatig zou kunnen geschieden.

Het is klaar dat de beperking van grenspunten, die door artikel 10 § 1 nader wordt toegelicht, zal toelaten de uitrusting van de spoorweg en van de douane te verbeteren en deze aan te passen aan de vereisten van deze tijd. ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾

II. Inhoud en vorm van de vrachtbrief.

Bijaldien theoretisch qua vorm en inhoud geen wijziging werd aangebracht aan de bestaande voorschriften, dient alleszins te worden vermeldt dat waarvoorheen, de C.I.M. slechts één origineel en één duplicaat voorzag, thans benevens de vrachtbrief vier gelijkaardige documenten worden voorgeschreven, die met doorschrift worden verkregen, nl.

- 1) een geleidebrief (die de zending vergezelt);
- 2) een aankomstblad;
- 3) een duplicaat-vrachtbrief (zoals vroeger);
- 4) een verzendingsblad (voor inwendig gebruik van de vervoerder).

De C.M.R. schrijft slechts drie exemplaren voor, doch voorziet de mogelijkheid meerdere exemplaren te gebruiken.

Een lichte wijziging werd aangebracht aan § 7 letter h. waarbij de vermelding wordt voorzien dat de geadresseerde niet het recht heeft nadere orders te geven. Dit voorschrift werd in overeenstemming gebracht met artikel 22 § 1 van de C.I.M. van 1961.

Het nieuw document moet, buiten de vroegere verplichte of toegelaten vermeldingen, de aangave bevatten van het aantal begeleiders van de zending of de formele vermelding dat deze plaats vindt zonder begeleider.

III. Bewijskracht van de vrachtbrief.

Het vorige artikel, 8, § 4 bepaalde dat met betrekking tot de goederen die, krachtens de tarieven of krachtens met de afzender getroffen regelingen, voor zover zulke regelingen op het station van afzending zijn toegelaten, door de afzender worden geladen, de opgaven in de vrachtbrief betreffende het gewicht of het aantal colli slechts dan als bewijs tegen de spoorweg strekken, indien deze de zending heeft nagewogen of nageteld en dit op de vrachtbrief heeft vastgesteld.

Deze bepaling werd erg aangevochten in de praktijk, vooral door de verzenders.

In de Franse rechtspraak, ingevolge verscheidene arresten van het Hof van Cassatie ⁽⁹⁾ was de opvatting doorgedrongen volgens welke, bij niet-vermelding door de Spoorweg op de vrachtbrief, van de verificatie van het gewicht of van het aantal colli, elk ander middel van bewijs van die vermeldingen was uitgesloten.

Deze verklaring werd door de Hoven en Rechtbanken van andere Staten verworpen.

Ten einde alle dubbelzinnigheid uit te schakelen in de rechtspraak, voorziet thans de tekst van artikel 8 § 4: «Die opgaven kunnen in voorkomend geval met andere middelen dan de verificatie en de vaststelling op de vrachtbrief door de Spoorweg bewezen worden.»

Het spreekt van zelf dat dit bewijsmiddel ter beschikking is van de afzender of van de geadresseerde.

Deze beschikking zal niet nalaten aanleiding te geven tot heel wat proceduur en discussie. Wellicht zal ze niet van aard zijn het bedrog uit te schakelen ⁽¹⁰⁾.

IV. De tarieven ⁽¹¹⁾.

Sedert geruime tijd worden door de Spoorwegen allerlei pogingen aangewend om hun economische toestand te saneren en hun mededingingscapaciteit met andere vervoermiddelen, die aan minder strenge en formalistische reglementen onderworpen zijn, te verhogen.

Precies in zake tarieven waren de Spoorwegen gebonden door zeer strakke voorschriften.

De jongste conferentie heeft op dit punt een gevoe-

lige wijziging ondergaan en een meer soepele regeling in het leven roepen.

A. Het principe dat de tarieven voor alle belanghebbenden « onder dezelfde voorwaarden » op gelijke wijze moeten toegepast worden blijft gehandhaafd.

Artikel 9 § 3, al. 1 vermeldt dit op uitdrukkelijke wijze.

Niettemin bij nadere ontleding, stelt men vast dat de woorden die werden ingelast : « onder dezelfde voorwaarden » heel wat soepeler toepassingen mogelijk maakt.

Dit principe wordt nader toegelicht in al. 2 waar wordt bepaald dat de Spoorwegen bijzondere overeenkomsten kunnen sluiten waarbij vrachtverlagingen of andere voorwaarden toegekend worden, mits deze door hun Regeringen worden goedgekeurd en voor zover vergelijkbare voorwaarden worden verleend aan de gebruikers die zich in vergelijkbare omstandigheden bevinden ».

Vrachtverlagingen, zegt al. 3, mogen worden verleend voor de dienst van de spoorweg, voor de openbare besturen of voor liefdadige werken.

En al. 4 voegt er aan toe, dat de bekendmaking van de maatregelen genomen krachtens de tweede en derde alinea niet verplicht is.

Dit betekent also dat voortaan de spoorwegen meer vrijheid wordt gelaten bij het afsluiten van vervoerovereenkomsten, vermits de tekst niet spreekt van « identieke omstandigheden » doch « vergelijkbare omstandigheden » (12).

Deze wijziging vindt haar oorzaak in de concurrentie van het wegvervoer, dat over de meest uitgebreide vrijheid beschikt in het bepalen van de vervoerprijs.

Onder het voorbehoud van goedkeuring door hun Regeringen, bezitten de Spoorwegen dus voortaan het recht bijzondere akkoorden af te sluiten met de gebruikers, waarbij prijsverminderingen worden toegestaan of waarbij andere voordelen worden verleend, gelet op bijzondere omstandigheden zoals b.v. de omvang van het vervoer.

De Regering van de Franse Republiek hield haar standpunt ten aanzien van de bepalingen van artikel 9 § 3 van de C.I.M. in beraad en verklaarde dat deze bepalingen, naar haar mening, in geen geval kunnen prevaleren op die van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, noch op de bepalingen die zullen vastgesteld worden in het raam van het gemeenschappelijk vervoerbeleid voorzien in artikel 74 van het Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

Dit voorbehoud, dat werd opgenomen in het Aanvullend Protocol, onder punt III komt wel enigszins overbodig voor, vermits zulks uit de tekst zelf voortspuit.

Trouwens het Directie Comité van het Internationale Spoorwegvervoer had zulks reeds beklemtoond en verklaard dat vanzelfsprekend de Staten vrij zijn door andere internationale overeenkomsten waarin het vraagstuk van concurrentie gesteld is, de vrijheid tot het sluiten van bijzondere overeenkomsten te beperken (13).

B. Het voorschrijven van internationale tarieven (14).

De nieuwe bepaling ingelast in artikel 9 § 2 vormt een belangrijke beperking van het recht van de afzender, voorzien in artikel 10 § 5 en § 7, op de vrachtbrief de toe te passen tarieven voor te schrijven.

Inderdaad, al. 3 en 4 bepalen thans :

« Er kan voorgeschreven worden dat de internatio-

nale tarieven in internationaal verkeer verplicht dienen toegepast, met uitsluiting van de binnenlandse tarieven, op voorwaarde dat zij gemiddeld niet tot merkkelijk hogere vrachtprijzen leiden dan die welke uit de samenvoeging van de binnenlandse tarieven voortvloeien ».

« Voor de toepassing van een internationaal tarief kan als eis gesteld worden dat zulks uitdrukkelijk in de vrachtbrief dient aangevraagd ».

Welke is de draagwijdte van deze bepaling ?

De C.I.M. is geen verzameling van tarieven en vermeldt geen enkele vervoerprijs. Onder het regiem van de vorige C.I.M. kon de afzender vrij het door hem gewenste tarief kiezen. Zelfs wanneer een internationaal tarief voorzien was, kon de afzender eisen dat het vervoer zou worden getaxeerd conform de opeenvolgende binnenlandse tarieven en dit, hetzij omdat hij hierin een geldelijk voordeel zag, hetzij omdat hij op die wijze de mogelijkheid had in een bepaald grensstation door zijn mandataris de administratieve formaliteiten te vervullen en van daar uit de herverzendingen te doen.

Voortaan kan dus een bepaald internationaal tarief bindend worden voorgeschreven en in dat geval zijn de binnenlandse tarieven uitgesloten.

Deze bepaling, waartegen de gebruikers protesteerden, werd ingevoerd met het doel de tarieven in hun geheel te rationaliseren.

« Si le chemin de fer accepte l'application d'un prix moyen, qui sera peut-être la source d'un manque à gagner, il est logique qu'une certaine compensation puisse intervenir en sa faveur et qu'il soit libéré et des travaux stériles et des pertes qui pourraient découler de l'application de tarifs intérieurs plus favorables que le tarif direct » (15).

Deze bepaling ondergaat mede de invloed van de economische éénmaking die zich in Europa verwezenlijkt.

Het behoort aan de U.I.C. op dit punt een gezonde oplossing voor te stellen die door de verdragsluitende Staten eensgezind zal worden onderschreven.

V. Leveringstermijnen.

De leveringstermijnen werden volledig behouden.

In het belang van de gebruikers werd in artikel 11 § 7 nader bepaald dat de reden en de duur van de schorsingen van de leveringstermijnen, inzonderheid voor de vervulling van de douane-formaliteiten, op de vrachtbrief moeten vermeld worden.

De gebruikers kunnen aldus gemakkelijk nagaan of de leveringstermijn door de Spoorweg in acht genomen werd.

Eventueel is het de gebruiker toegelaten door alles rechtsmiddelen te bewijzen dat de vermeldingen niet overeenstemmen met de werkelijkheid (15bis).

VI. Douane en andere ambtelijke formaliteiten en wijziging van de vervoerovereenkomst.

Een belangrijke wijziging werd ingevoerd voor wat betreft het vervullen van douane- en ambtelijke formaliteiten.

Voorheen bestond in het voordeel van de spoorweg een monopolie inzake inkleding onderweg.

Het nieuw artikel 15 § 1 stelt een einde aan dit monopolie.

De afzender (of de geadresseerde in het geval voorzien bij artikel 22 § 1) of zijn gevolmachtigde, mag

thans zelf de douane- of andere ambtelijke formaliteiten vervullen indien en voor zover zulks door de nationale wetten wordt toegelaten.

Voorheen was het de afzender (of de geadresseerde) reeds toegelaten de douanerechten en andere kosten te vereffenen binnen de door de wetten en reglementen toegelaten perken.

Thans werd het recht van tussenkomst van de gebruikers in de inklaringsverrichtingen verruimd in de mate waarin de nationale reglementering zulks veroorlooft.

De afzender noch de geadresseerde heeft evenwel het recht het goed onderweg in bezit te nemen ^(15ter).

Met betrekking tot deze wijzigingen dient vermeld dat het recht van de geadresseerde het vervoercontract te wijzigen wanneer de zending binnengekomen in het douanegebied van het land van bestemming (artikel 22 § 1) slechts kan worden uitgeoefend voor zover de afzender de geadresseerde niet uitdrukkelijk dat recht ontzegde door een desbetreffende vermelding op de vrachtbrief. (artikel 6, § 7, h.)

VII. Aansprakelijkheid.

A. Aansprakelijkheid in zake verstrekking van vereiste stukken voor het vervullen van douane en andere ambtelijke formaliteiten.

Voorheen voorzag artikel 13 § 2, al. 3 dat de spoorweg, evenals een commissionair, verantwoordelijk was voor de gevolgen van het verlies, niet gebruik of onregelmatig gebruik van de in de vrachtbrief vermelde bescheiden, welke bij dat stuk gevoegd zijn of hem in handen werden gegeven.

Daar de aansprakelijkheid van de commissionair op uiteenlopende wijze werd geregeld door de nationale wetgeving van de verdragsluitende staten, gaf de toepassing van dit artikel vaak aanleiding tot moeilijkheden betreffende het toe te passen nationaal recht.

Ten einde alle discussie op dit punt uit te schakelen luidt de aanhef van al. 3 thans: «De spoorweg is in geval van schuld, verantwoordelijk voor de gevolgen van verlies, niet gebruik of onregelmatig gebruik... enz.» ⁽¹⁶⁾.

B. Aansprakelijkheid in zake lading.

Bij artikel 14 § 2 wordt een bepaling ingelast (§ 2 al. 2) welke luidt als volgt: «Worden de goederen door de afzender geladen, dan is deze verantwoordelijk voor al de gevolgen van een gebrekkige lading. Hij is onder meer verplicht de schade te herstellen die de Spoorweg daardoor mocht geleden hebben. Het bewijs van de gebrekkige lading moet door de spoorweg geleverd worden».

Artikel 12 § 4 voorziet dat de afzender verantwoordelijk is voor alle gevolgen van de afwezigheid of de gebrekkige toestand van de verpakking.

Niets was echter duidelijk voorzien voor wat betreft de verantwoordelijkheid van de afzender voor defecte wagonladingen wanneer de lading conform overeenkomst of voorschriften te laste is van de afzender.

Daaraan werd door de inlassing van bovenstaand alinea verholpen.

Om de gebruikers te gemoet te komen werd toegevoegd dat het bewijs van de gebrekkige lading door de Spoorweg moet geleverd worden ⁽¹⁷⁾.

C. Aansprakelijkheid in zake levering.

Normaal voorzag en voorziet artikel 16, § 1, dat de

geadresseerde op het station van bestemming, het goed slechts kan bekomen na aftekening van de vrachtbrief en betaling aan de spoorweg van de te zijnen laste gelegde vorderingen.

Zelfs in geval van verlies moet de geadresseerde vroeger de hem opgelegde verplichtingen eerst nakomen.

Thans voorziet § 4 in fine: «Als vaststaat dat het goed verloren is, of indien het goed niet binnen de in artikel 30, § 1, genoemde termijn is aangekomen, kan de geadresseerde op eigen naam tegenover de spoorweg de voor hem uit het vervoercontract voortvloeiende rechten laten gelden».

In § 2 van artikel 16 wordt thans uitdrukkelijk met de aflevering van het goed aan de geadresseerde gelijkgesteld, de afgifte ervan, overeenkomstig de geldende bepalingen, aan de douane of octrooi-overheid in hun verzendingslokalen of in hun stapelplaatsen, wanneer deze niet onder de bewaking van de spoorweg staan, alsook de opslag bij de spoorweg of de bewaargeving bij een expéditeur of in een openbare stapelplaats.

Een der bepalingen van het oud § 2 voorzag dat de wetten en reglementen van kracht voor het station van bestemming de aflevering regelden.

Thans bepaalt § 6 van artikel 16 als slot: «Overigens wordt het goed afgeleverd overeenkomstig de wetten en reglementen van het land van bestemming, hetgeen betekent dat naar het nationaal recht van het land van bestemming wordt verwezen voor alles wat niet in de C.I.M. is voorzien ⁽¹⁸⁾.

D. Aansprakelijkheid in zake zending onder rembours (Artikel 19, § 2).

In plaats van de verplichting de betaling van het rembours te doen binnen een termijn van zes weken, werd op verzoek van de C.C.I. deze termijn teruggebracht op dertig dagen ⁽¹⁹⁾.

Op verzoek van het zelfde organisme werd § 3 aangevuld met de vermelding dat «indien het goed of geheel «of gedeeltelijk» aan de geadresseerde is afgeleverd zonder voorafgaande incassering de spoorweg gehouden is de afzender de schade tot het beloop van het remboursement te vergoeden ⁽²⁰⁾».

E. Aansprakelijkheid in zake uitvoering van de nadere orders (artikel 23).

De aansprakelijkheid van de spoorweg in zake niet uitvoering van een gegeven order wordt thans uitdrukkelijk geregeld bij artikel 23, § 4: «Behoudens de bepalingen van § 1 is de spoorweg, in geval van schuld van zijnentwege, verantwoordelijk voor de gevolgen van de niet uitvoering of de onjuiste uitvoering van een krachtens artikelen 21 of 22 gegeven order. De door hem te betalen schadeloosstelling mag evenwel nimmer hoger zijn dan die welke in geval van verlies van het goed verschuldigd zou zijn ⁽²¹⁾».

F. Aansprakelijkheid bij het vervullen van douane en andere ambtelijke formaliteiten (Artikel 27, § 3).

We zagen hoger dat artikel 15, § 1, voor de afzender of de geadresseerde of hun gevolmachtigde het recht voorzag de douane of ambtelijke formaliteiten zelf te vervullen.

Aansluitend bij deze wijziging bepaalt artikel 27, § 3, d., thans dat de spoorweg ook ontheven is wanneer het verlies of de beschadiging voortspuit uit het bijzonder gevaar dat aan de vervulling door de afzender, de geadresseerde of de gevolmachtigde van één van beiden, van de douane- of andere ambtelijke formaliteiten ⁽²²⁾.

G. Aansprakelijkheid voor vertraging (artikel 34).

Bij artikel 34, § 1, wordt de schadevergoeding wanneer geen schade wordt bewezen, beperkt tot « een vierde van de vracht » in plaats van « de helft van de vracht ».

Daarentegen als het bewijs van schade door overschrijding van de leveringstermijn wordt geleverd, kan deze thans volgens § 2 tot « het dubbele van de vracht » waar voorheen ten hoogste het bedrag van de vracht was voorzien.

H. Aansprakelijkheid in geval van opzet of grove schuld van de spoorweg (artikel 37).

Een voorstel tot afschaffing van elke beperking van schadevergoeding in geval van opzet of grove schuld werd niet weerhouden.

Nochtans en in verband met het inlassen van het nieuw artikel 40 betreffende het instellen van extra-contractuele eisen werd het vroeger artikel 37 gewijzigd en luidt thans:

« In alle gevallen waarin de overschrijding van de leveringstermijn, het geheel of gedeeltelijk verlies of de beschadiging van het goed veroorzaakt is door opzet of grove schuld van de spoorweg, moet deze de recht-hebbende voor het bewezen nadeel volledig schadeloos stellen. Bij grove schuld is de aansprakelijkheid evenwel beperkt tot het dubbele van de in artikel 31, 33, 34, 35 en 36 bedoelde maxima ⁽²³⁾. »

I. Uitoefening van extra-contractuele eisen? (artikel 40).

Herhaald werd het vraagstuk opgeworpen betreffende de samenloop van contractuele en extra-contractuele eisen (delictuele of quasi-delictuele), inzake de aansprakelijkheid van de spoorweg bij toepassing van artikel 27, § 1.

In ons land staat dit vraagstuk steeds in het brandpunt van de betwisting in rechtsleer en rechtspraak, vooral sedert het Cassatie-arrest van 13 februari 1930 ⁽²⁴⁾.

Door het nieuwe artikel 40 wordt het instellen van extra-contractuele rechtsvorderingen volledig uitgesloten, waar het bepaalt: « In de in artikel 27, § 1, voorziene gevallen, kan alle rechtsvordering tot aansprakelijkheid, uit welke hoofde ook, slechts op de voorwaarden en binnen de perken van deze overeenkomst tegen de spoorweg worden ingesteld.

« Dit geldt eveneens voor elke rechtsvordering ingesteld tegen de personen voor wie de spoorweg krachtens artikel 39 aansprakelijk is ».

Deze beschikking komt neer op de uitschakeling van de extra-contractuele vordering. Deze beschikking werd aldus in overeenstemming gebracht met artikel 24 van de overeenkomst van Warschau van 12 oktober 1929 tot het brengen van eenheid in enige bepalingen in zake het internationaal vervoer in de lucht ⁽²⁵⁾ en met artikel 28 van de C.M.R., gesloten te Genève op 19 mei 1956 ⁽²⁶⁾ ⁽²⁷⁾.

J. Aansprakelijkheid bij nucleaire ongevallen (artikel 64).

Ten einde tegenstrijdigheden te voorkomen tussen de C.I.M. en de overeenkomst betreffende burgerlijke aansprakelijkheid in zake kernenergie te Parijs gesloten op 29 juli 1960 ⁽²⁸⁾ of elk andere internationale overeenkomst bij dewelke de aansprakelijkheid bij nucleaire ongevallen wordt geregeld, werd een nieuw artikel 64 ingelast in de C.I.M. dat luidt als volgt:

« De spoorweg is ontheven van de aansprakelijkheid die hij krachtens deze overeenkomst draagt, wanneer de schade werd veroorzaakt door een nucleair ongeval en de exploitant van een nucleaire installatie of een persoon die in zijn plaats treedt, voor die schade aansprakelijk is krachtens de in een contracterende Staat geldende bijzondere voorschriften tot regeling van de aansprakelijkheid op het gebied van de kern-energie ⁽²⁹⁾. »

We menen hierdoor het essentiële van de jongste wijzigingen van de C.I.M. te hebben onderstreept.

Mr. A. CLERENS - STAS.
Advocaat bij het Hof van Beroep
te Brussel.

(1) Zie artikel van Steller in R.W. 1957, 1681 en vlg. en 1719 en vlg. met de daar aangehaalde bibliografie.

(2) *Durand Paul*: Les Nouvelles Conventions de Berne pour le transport international par chemin de fer, Recueil Dalloz, 1961, p. 159 en vlg.;

Id. Revue Trimestrielle de Droit Commercial, 1964, p. 255 en vlg.;

Seligsohn Franz, « Le Nouveau droit tarifaire dans la C.I.M. du 25 février 1961, B.T.I. 1963, p. 20 en vlg. B.T.I., 1960, p. 68, 90, 138, 174, 218, 248; 1961, p. 26 en 63.

(3) Betreffende de C.M.R. zie studie van Steller in de R.G.A.R., 1959, 6256 et sv.

(4) Bv. de artikelen 2, 4, 13 en andere.

(5) *Nandassy*, « Das Internationale Eisenbahnfrachtrecht » Wenen, 1956, blz. 92/93; Handelingen, D.F., 118 a 121, 128.

(6) In de praktijk werden de grenspunten slechts aangegeven: 1° voor de bevoorrading van dierentransport zonder begeleiding; 2° voor douane-inklaring door een mandataris naar keuze, keuze die trouwens gevoelig werd beperkt door artikel 15 van de C.I.M.

(7) Zie B.T.I., 1960, p. 164; Handelingen, D.I. p. 122 à 124, 128 à 130, 143/144, 229/230; D. II, p. 104, 115, 131, 149.

(8) De vraag werd gesteld of deze nieuwe beschikking van de C.I.M. niet zou indruisen tegen de bepalingen van het Verdrag van Rome, waarbij elke discriminatie betreffende de herkomst der goederen en het land van transit wordt afgeschaft. (Zie o.m. O.C. van Durand in Rev. de Droit Commercial).

Vermits de maatregel niet kan worden getroffen zonder instemming van de landen die er zouden kunnen onder lijden en vermits door de wijziging enkel rationale en technische maatregelen worden beoogd, schijnt me deze opwerping louter academisch.

(9) Zie o.m. Cass. Fr. van 9.5.1949, D. 1949, J, 513 en B.T.I. 1950 p. 23;

Cass. fr. 5 maart 1935, D. 36.1.32; 9 februari 1938, Le Droit, 20 maart 1938; 31 juli 1947, J. 48, 4, 15. Durand, Les transports internationaux, Nr. 55. - Hemard, Les transports, nr. 1365 met noten.

Bij ons daarentegen aanvaardde het Hof van Cassatie, 29 mei 1952, Pas. 1952, I, 633, J.T. 1952, p. 633, dat het hier slechts een vermoeden betrof in het voordeel van de Spoorweg en dat zulks door andere bij de wet toegelaten bewijsmiddelen kon worden te niet gedaan.

Zie ook Beroep Brussel, 27 juni 1957, Pas., 1958, II, 255; R.P.D.B. V° Transport par Terre, Nos 1229 en vlg.;

In Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Hongarije en Italië nam men hetzelfde standpunt in: zie o.m. Von Nanassy (uitgave 1956) art. 8, § 4, p. 184; C.I.M. von Julius Mullner (1956), p. 69; Eger in B.T.I., 1950, p. 181; Transport (Basel), 1953, p. 2221; Schweizer Bundesgericht 16 februari 1954, B.T.I., 1954, p. 287. Hoogste Gerechtshof Budapest, 2 december 1949, B.T.I., 1950, p. 201.

(9 bis) - Handelingen, D.I., p. 61.

(10) *Durand* in zijn artikel in de Recueil Dalloz van 1961, p. 161 aarzelt niet te schrijven: « Faut-il donc admettre que la preuve supplétive pourra provenir de l'acte d'un tiers? Se contentera-t-on d'un bulletin de pesage public antérieur à l'expédition, des chiffres portés sur une déclaration de douane elle-même non vérifiée en certains cas, d'une facture commerciale relative à l'envoi? Même le libéralisme des tribunaux suisses n'a pas osé aller jusque-là et cette attitude est fort compréhensive lorsqu'on sait en fait combien de tels documents auxiliaires sont sujets à caution et quelles fraudes peuvent en découler.

Jusqu'à ce qu'une jurisprudence s'établisse, nous estimons que la réforme est une bonne manière faite à des réclamants mais que sa portée pratique sera nulle. Bien imprudent serait à nos yeux l'expéditeur qui omettrait d'exiger la vérification par la gare, se confiant à d'éventuels documents extérieurs au contrat de transport.

D'une façon générale, il nous paraît abusif de sortir du cadre de la C.I.M. qui devrait être une document se suffisant à lui-même et d'interprétation littérale pour la sûreté des intéressés. Par la brèche ouverte dans le système défini par la convention, ira-t-on jusqu'à faire passer, en d'autres matières, les déclarations de douane par exemple? Aura-t-on à tenir compte d'une telle déclaration pour le calcul de la valeur d'une marchandise avariée ou perdue au cas où la valeur déclarée apparaîtrait supérieure à celle de la facture initiale ou à celle déclarée sur la lettre de voiture? ».

(11) Zie o.m. *Seligsohn Fr.*, Le nouveau droit tarifaire dans la C.I.M., du 25 février 1961, B.T.I., 1963, p. 20 en vlg.; Handelingen, D.I., p. 125 à 127, 131/132, 231/232; D. II., p. 104/105, 115, 131.

(12) Handelingen, D. I, p. 125 à 127, 131/132, 231/232; D. II, p. 104/105, 115, 131.

Daar de Britse wetgeving voor de spoorweg geen uniforme tarieven oplegt, was ook dit element aan basis van de wijziging.

Het Aanvullend Protocol voorziet overigens onder punt II, 2°, a: « Er rekening mee houdend dat de wetgeving op het vervoer in het Verenigd Koninkrijk geen enkele verplichting bevat om de tarieven bekend te maken of om deze voor de gebruikers op dezelfde wijze toe te passen wordt aangenomen dat : a) de bepalingen van C.I.M. in het Verenigd Koninkrijk niet worden toegepast wanneer zij een verplichting omvatten om de tarieven bekend te maken en deze voor de gebruikers op dezelfde wijze toe te passen.

(13) Vergelijk studie van het Centraal Bureau in het B.T.I., p. 74.

(14) Marcel Ingold, Le Nouvel Article 9, § 2 de la C.I.M., B.T.I., 1963, p. 138 en vlg.; Handelingen, D.F. p. 132/133; Pierre Borgognon, L'Evolution des tarifs de la C.I.M., B.T.I., 1964, p. 133 en vlg.

(15) Marcel Ingold, loc. cit., p. 144.

(15 bis) Handelingen, D.I., p. 67, 92.

(15 ter) Handelingen, D.I., p. 72 à 74, 91/92, 239 à 241.

(16) Handelingen, D.I., p. 70/71.

(17) Handelingen, D.I., p. 72, 91, 237 à 239, 242; D. II, p. 101/102, 115/125.

(18) Handelingen, D.I., p. 75/76.

(19) Handelingen, D.I., p. 81/82.

(20) Handelingen, D.I., p. 82, 95.

(21) Handelingen, D.I., p. 89 à 91, 98.

(22) Handelingen, D.I., p. 164/165; D. II, p. 105, 116, 131, 150.

(23) Handelingen, D.I., p. 175/176.

(24) Pas. 1930, I, 115; Zie o.m. van Ryn, Responsabilité Aquilienne et Contrats, nrs. 121 à 127; R.O. Dalcq, « Le problème du « concours » des responsabilités contractuelle et délictuelle et la jurisprudence récente » - R.G.A.R., 1955, N° 5480; id.,

Chronique de jurisprudence « J.T. 1955, 301; Chronique de Jurisprudence »; Dabin & Lagasse, in R.C.J.B. 1949, p. 50, 1952, p. 55, 1955, p. 210, 1963, p. 257; Van Ryn, Noot onder Arrest Hof van Beroep van Gent van 10 juli 1954, R.C.J.B., 1957, p. 297 en vlg.; Fr. Cass. 13 mei 1955, Rec. Dalloz, 1956, 53, met noot Savatier; Op gebied van internationaal vervoer: E. Chiment, La responsabilité extra-contractuelle du chemin de fer pendant l'exécution du contrat de transport de choses, B.T.I., 1952, p. 312 en vlg.; W. Heinze, Concours des responsabilités contractuelles et délictuelles en droit allemand des transports, B.T.I., 1952, p. 69 en vlg.; Van steller: « Le contrat de transport de marchandises et le concours des responsabilités contractuelle et délictuelle en droit belge » - B.T.I., 1950, p. 304 en vlg.; In dit artikel werd namelijk stelling genomen tegen de samenloop van beide vorderingen, althans in zake vervoer, en dit na analyse van de voorbereidende werken van de wet van 25 augustus 1891. Hierbij leunde steller aan bij de oplossing voorgesteld door Mazeaud H. & L. in hun werk « Traité théorique et pratique de la responsabilité civile délictuelle et contractuelle (3° uitg. 1936), 1939, D.I., nr. 192, die principieel de samenloop uitsluit tenzij criteria van de overeenkomst er op wijzen dat de delictuele aansprakelijkheid door de partijen werd weerhouden.

Clausules van niet aansprakelijkheid of van beperking van aansprakelijkheid wijzen alleszins op de verwerping van de delictuele aansprakelijkheid.

(25) Goedhuys, Handboek voor Luchtrecht, p. 261;

Lemoine, Traité de droit aérien, Nr. 829;

Riese O., Luchtrecht, p. 440;

R.P.D.B., V° Transport par air et droit aérien, n° 173.

(26) Zie reeds geciteerd artikel van steller in R.G.A.R., 1959, p. 1772.

(27) Handelingen, D.I., p. 110, 113, 174/175, 194/195, 242/243; D.II, 105, 116, 132/133.

(28) Deze overeenkomst werd afgesloten in het raam van Europese Organisatie voor Economische Samenwerking (E.O.E.S.).

(29) Handelingen, D.I., p. 193/194, 254 à 260.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 24 september 1965.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. Delahaye.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt

Advocaat: Mr. Fally.

Echtscheiding.

1. Hoofdeis toegekend, wedereis nog hangende. — Art. 302 B.W. niet toepasselijk.

2. Hoofdeis toegekend, wedereis nog hangende. — Bewaring der kinderen. — Welke maatregelen kan de rechtbank treffen. — Voorlopig karakter van de beslissing. — Onderhoudsgeld.

1. Wanneer beide echtgenoten de echtscheiding aanvragen en de rechter de zaken splitst, vindt art. 302 B.W. geen toepassing, zolang een vonnis niet definitief over elk van de vorderingen uitspraak heeft gedaan.

2. Ingeval van hoofdeis en wedereis tot echtscheiding heeft de rechter, die een van die eisen inwilligt en zijn definitieve uitspraak over de andere uitstelt, de bevoegdheid om, op verzoek van een van de partijen en in het uitsluitend belang van de kinderen, te oordelen of het past, in de stand van de procedure, de voorlopige maatregelen te wijzigen die, betreffende de bewaring van de kinderen, door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in kortgeding werden getroffen.

Die wijziging heeft zelf een voorlopig karakter in die zin dat de gewijzigde maatregelen eventueel opnieuw zullen kunnen worden gewijzigd, wanneer definitief uitspraak zal worden gedaan over de nog hangende eis tot echtscheiding.

Daar de beslissing over de bewaring der kinderen wettelijk is, is de beslissing over het onderhoudsgeld voor de kinderen het ook.

Antonis t./ Lemmens.

Gelet op het bestreden arrest, op 5 juni 1964 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 203, 251, 262, inzonderheid lid 4, 267, 302 van het Burgerlijk Wetboek, even gemelde artikelen 251 en 262 onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 2 en 4 van de wet van 14 februari 1935, en evengemeld artikel 262 bovendien gewijzigd door artikel 42 van het kon. besluit nr. 300 van 30 maart 1936, 130, 131 en 470 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, evengemeld artikel 470 gewijzigd door artikel 22 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936,

doordat het bestreden arrest, uitspraak doende over de hoofdeis tot echtscheiding van verweerster, en over de tegeneis tot echtscheiding van eiser, na de echtscheiding « de plano » ten laste van eiser te hebben toegelaten en, evenals de eerste rechter, getuigenverhoren te hebben bevolen wat de tegeneis betreft, de hoede van de twee minderjarige kinderen, gesproken uit het huwelijk tussen partijen, toevertrouwt aan verweerster, een bezoekrecht voorbehoudt aan eiser, hem veroordeelt tot het betalen van een onderhoudsgeld voor de kinderen en hem verwijst in de kosten van de hoofdeis in eerste aanleg en in al de kosten van hoger beroep, om de redenen, « dat er van nu af aan over de hoede van de twee minderjarige kinderen... kan beslist worden; ... dat het niet gunstig is voor de kinderen van elkander gescheiden te blijven; dat gelet op hun jeugdige leeftijd, hun belang is te leven bij hun moeder die zich gemakkelijk met hen kan bezighouden; ... dat het past aan geïntimeerde een regelmatig bezoeksrecht voor te behouden »,

terwijl, in geval van splitsing van een hoofdeis en een tegeneis tot echtscheiding, en van toelating, op een van de eisen, van de echtscheiding ten laste van een der echtgenoten, de rechter de uitspraak over de toekenning van de hoede der kinderen, bij toepassing van artikel 302 van het Burgerlijk Wetboek, moet uitstellen tot de eindbeslissing over de andere eis, daar het uitstellen

de rechter de mogelijkheid kan geven volledige klaarheid te verkrijgen omtrent de uitsluitende of de wederkerige schuld, waaruit volgt dat het arrest de regel miskent dat de kinderen, bij echtscheiding, worden toevertrouwd aan de echtgenoot die de echtscheiding bekomt, alleen op de voorwaarde dat de wederkerige schuld uitgesloten is of, althans, niet ter discussie staat (schending van de artikelen 267 en 302 van het Burgerlijk Wetboek), en tevens de gevolgen miskent van de tegeneis tot echtscheiding (schending van de artikelen 251, 262, inzonderheid lid 4, van het Burgerlijk Wetboek, onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 2 en 4 van de wet van 14 december 1935, en evengemeld artikel 262 bovendien gewijzigd door artikel 42 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936), en terwijl, bijgevolg, de veroordeling van eiser tot betaling van een onderhoudsgeld voor de kinderen niet gewettigd is (schending van de artikelen 203, 267 en 302 van het Burgerlijk Wetboek), en evenmin gewettigd is de verwijzing van eiser in bovengenoemde kosten (schending van de artikelen 130, 131 en 470 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dit artikel 470 gewijzigd door artikel 22 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936) :

I. In zover het middel gericht is tegen de beslissing gewezen over de bewaring van de minderjarige kinderen :

Overwegende gewis dat artikel 302 van het burgerlijk wetboek, luidens hetwelk de kinderen toevertrouwd worden aan de echtgenoot die de echtscheiding verkregen heeft, onderstelt dat de echtscheiding uitsluitend toegestaan is ten nadele van één van de echtgenoten, en dat, derhalve, wanneer beide echtgenoten de echtscheiding aanvragen en de rechter de zaken splitst, voormelde wetsbepaling geen toepassing vindt zolang een vonnis niet definitief over elk van de vorderingen uitspraak gedaan heeft;

Overwegende, echter, dat het arrest geen toepassing maakt van artikel 302 van het burgerlijk wetboek; dat het, uitsluitend op het belang van de kinderen acht slaande, om de in het middel aangehaalde redenen beslist dat dit belang gebiedt dat de bewaring toevertrouwd worde aan verweerster, behoudens de uitoefening door eiser van een bezoekerrecht;

Overwegende dat deze beslissing wettelijk is;

Dat immers, ingeval van hoofdeis en tegeneis tot echtscheiding, de rechter die een van die eisen inwilligt en zijn definitieve uitspraak over de andere uitstelt, de bevoegdheid heeft om, op verzoek van een van de partijen en in het uitsluitend belang van de kinderen, te oordelen of, zoals ten deze, het past, in de stand van de procedure, de voorlopige maatregelen te wijzigen die, betreffende de bewaring van de kinderen, door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in kortgeding getroffen werden, krachtens artikel 268 van het burgerlijk wetboek;

Dat de wijziging door het Hof van beroep aangebracht in de voordien door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg getroffen maatregelen omtrent de bewaring van de kinderen, zelf een voorlopig karakter heeft in die zin dat de alzo gewijzigde maatregelen eventueel opnieuw zullen kunnen gewijzigd worden wanneer definitief over de tegeneis van eiser uitspraak zal worden gedaan;

Dat het middel, in zover het tegen de beslissing nopens de bewaring van de kinderen opkomt, naar recht faalt;

II. In zover het middel gericht is tegen de beslissing over het voor het onderhoud van de minderjarige

kinderen aan verweerster toegestane onderhoudsgeld en over de kosten :

Overwegende dat de vernietiging van de beslissingen gevraagd wordt « als gevolg » van de onwettelijkheid welke, naar eiser, de beslissing over de bewaring van de kinderen aantast;

Overwegende dat, nu deze beslissing wettelijk is, zoals uit bovenstaande overwegingen blijkt, het middel, in zover het tegen de andere twee dispositieven gericht is, geen voorwerp meer heeft;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;
veroordeelt eiser in de kosten.

NOOT : Het eerste punt werd reeds toegelicht door het arrest van 1 april 1965, R.W. 1965-66, 543. In het argument van de samenvatting van dat arrest, wordt de term « hoede der kinderen » gebezigd. Het arrest gebruikt echter het woord « bewaking »

In het nu gepubliceerde arrest wordt het woord « bewaring » gebruikt.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 16 september 1965.

Voorzitter-verslaggever : M. Moriamé.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Fally en Dassesse.

Concessie van Alleenverkoop. — Van onbepaalde duur. — Opzegging. — Interpretatie. — Vorm. — Aanvang van de opzeggingstermijn.

1. In een brief heeft de concessiegeefster aan de concessiehouder voor België geschreven dat zij het kader van haar vertegenwoordigers reorganiseert, dat zij het agentschap België aan een ander wil toevertrouwen, dat zij van mening is dat een opzegging nodig is om aan haar verbintenissen een einde te maken en dat zij de datum van 30 april 1962 voorstelt. Door die brief als de kennisgeving van een opzegging te beschouwen, interpreteert het bestreden arrest hem niet op een wijze die onverenigbaar is met zijn bevoordelingen.
2. De omstandigheid dat de concessiegeefster de concessiehouder heeft uitgenodigd zijn akkoord of zijn gebrek aan akkoord over de opzeggingsdatum te geven sluit niet uit dat een opzeggingstermijn door de concessiegeefster werd betekend.
3. Wanneer de partij, die het contract van de concessie van de alleenverkoop voor onbepaalde tijd verbreekt, de opzeggingstermijn verkiest boven de vergoeding, loopt deze termijn, in het stelsel van de wet van 27 juli 1961, vanaf de ontvangst door de andere partij van de kennisgeving van de opzegging.

N.V. Ets. Georges Fourcroy et Fils t./
Saint-Raphaël.

Gelet op het bestreden arrest, op 5 april 1963 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 2 van de wet van 27 juli 1961 betreffende de eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat na vastgesteld te hebben dat eiseres houdster was van een concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd welke haar door verweerster verleend was en dat deze laatste, die besloten had een einde te stellen aan de concessie, haar beslissing ter kennis van eiseres gebracht heeft in een brief van 29 januari 1962 die namelijk vermeldde: «Voorzeker, wij zijn van mening dat een opzegging nodig is om een einde te stellen aan onze verbintenissen en wij stellen U de datum voor van 31 (aldus) april 1962», het bestreden arrest, uitspraak doende over de wedereis waarin verweerster de rechter verzocht had de opzeggingstermijn te bepalen, door zijn uitgangspunt aan te geven, welke zij moest in acht nemen bij het uitoefenen van haar recht een einde te stellen aan de concessie «de genoemde opzeggingstermijn op 15 maanden bepaalt, te rekenen vanaf einde januari 1962» om de redenen dat, vermits de wetgever niets voorzien heeft aangaande het uitgangspunt van de opzeggingstermijn, het past, volgens het gemeen recht, de opzegging als effectief te beschouwen vanaf de dag waarop de concessiehouder ervan in kennis gesteld werd en dat een andere oplossing de uisteiprocedes van de concessiehouders zou begunstigen die er zouden op aansturen een feitelijke verlenging van hun concessie te bekomen, en de concessiegever er noodgedwongen zou toe aansporen, het betalen van een vergoeding te verkiezen boven het verlenen van een opzegging, terwijl 1) indien, zoals ten deze, de concessiegever het contract beëindigd heeft zonder zelf een opzeggingstermijn te bepalen, de rechter, die er mede gelast is de in acht te nemen opzeggingstermijn te bepalen, als uitgangspunt ervan de dag niet mag aangeven, met terugwerkende kracht waarop de concessiegever zijn wil te kennen gegeven heeft aan het contract een einde te stellen, en integendeel, die opzeggingstermijn moet doen lopen vanaf de dag waarop, tengevolge van de uitgesproken beslissing, die opzegging zal zijn betekend geworden, of tenminste, ze doen lopen vanaf de dag van de beslissing zelf (schending van artikel 2 van de wet van 27 juli 1961);

2) in elk geval, daar de brief van 29 januari 1962 de kennisgeving niet bevat van een opzegging maar een louter voorstel de concessie te beëindigen op «31 april 1962», de rechter, zonder de bewijskracht van die brief te miskennen, niet kon zeggen dat eiseres einde januari 1962, kennisgeving ontvangen had van een opzegging (schending van de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek):

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat in haar brief van 29 januari 1962, regelmatig aan het Hof overgelegd, verweerster aan eiseres schreef hetgeen volgt: «Ingevolge onlangs door onze raad van beheer genomen beslissingen, hebben wij besloten het kader van onze vertegenwoordigers op bepaalde buitenlandse markten te reorganiseren. Daarom werd beslist het algemeen agentschap van onze merken voor België, het Groot Hertogdom Luxemburg en (ex Belgisch) Congo, aan de Belgische vennootschap «Martini et Rossi» toe te vertrouwen. Voorzeker, wij zijn van mening dat een opzegging nodig is om een einde te stellen aan onze verbintenissen en wij stellen de datum voor van 31 (sic) april 1962»;

Overwegende dat het bestreden arrest, door die brief te beschouwen als de kennisgeving van een opzegging van het contract van alleenverkoop dat de partijen voor onbepaalde tijd bond, hem niet geïnterpreteerd heeft

op een wijze die onverenigbaar is met haar bewoordingen;

Dat dit onderdeel van het middel feitelijk grondslag mist;

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat het middel het arrest, dat, het beroepen vonnis bevestigende, de opzeggingstermijn op 15 maanden bepaald heeft, verwijt, met terugwerkende kracht als uitgangspunt van die termijn de dag te hebben bepaald waarop verweerster aan eiseres haar wil heeft te kennen gegeven het contract op te zeggen;

Overwegende dat deze grief hierop rust dat ten deze de concessiegever het contract zou verbroken hebben zonder zelf de opzeggingstermijn te hebben bepaald»;

Overwegende dat deze bewering strijdig is met de soevereine vaststelling van het arrest, volgens welke verweerster aan eiseres niet alleen haar beslissing te kennen heeft gegeven mits opzegging, een einde te stellen aan de concessie, maar tevens en terzelfdertijd, de datum waarop, volgens haar, de opzeggingstermijn moest eindigen;

Dat de omstandigheden dat verweerster eiseres uitgenodigd heeft over deze datum haar akkoord of haar gebrek aan akkoord te doen kennen niet uitsluit dat een opzeggingstermijn door verweerster betekend werd;

Overwegende dat, in het stelsel van de wet van 27 juli 1961, wanneer de partij, die het contract van de concessie van de alleenverkoop voor onbepaalde tijd verbreekt, de opzeggingstermijn verkiest boven de vergoeding, deze termijn loopt vanaf de ontvangst door de andere partij van de kennisgeving van de opzegging;

Dat dit onderdeel van het middel niet kan aangenomen worden;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening; Veroordeelt eiseres in de kosten.

NOOT: Zie het bevestigde arrest van Hof Brussel, 5 april 1963, in J.T. 1963, 356 met noot van G. Bricmont.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 2e oktober 1964.

Voorzitter: M. Vandermersch.

Raadsheer-verslaggever: M. Naulaerts.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Van Rijn en Simont.

Testamenten (Vorm). — Handtekening. — Begrip.

Naar de zin van art. 970 B.W. is de handtekening het met de hand geschreven teken waarmee de erf-later gewoonlijk zijn persoonlijkheid aan derden doet kennen.

Uit de vaststellingen die het bestreden arrest doet kon het wettelijk afleiden dat noch het voluitschrijven van de voornaam noch de afwezigheid van paraaf onderaan de betwiste handtekening ten deze toelaten die handtekening te beschouwen als niet overeenstemmend met de gewone handtekening van de erf-later.

Vandeginste t./ Vanhee.

Gelet op het bestreden arrest, op 23 januari 1963 door het Hof van Beroep te Gent gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 970, 1319, 1320, 1322 B.W., en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest het door verweerster als testament ingeroepen geschrift van 30 december 1959 geldig heeft verklaard en dienvolgens de uitvoering ervan heeft bevolen, met afgifte van de vruchten en interesten vanaf de dagvaarding en veroordeling van eisers tot de kosten, op grond van de overweging dat de voluitgeschreven naam en voornaam zonder paraaf een geldige handtekening uitmaakt, hoewel het anderszids vaststelt dat de overledene wiens geschrift, wat de handtekening betreft, werd betwist, de gewoonte niet had zijn voornaam voluit te schrijven, wanneer hij ondertekende, en er gewoonlijk een paraaf bijvoegde,

terwijl, eerste onderdeel, de handtekening de schrijfwijze zijnde met dewelke men gewoonlijk de juridische akten van zijn leven identificeert, het bestreden arrest, door een niet gewoonlijke schrijfwijze als geldige handtekening te beschouwen, de in het middel aangeduide wettelijke bepalingen, inzonderheid de artikelen 970, 1319, 1320 en 1322 B.W. heeft geschonden;

tweede onderdeel, het arrest door een impliciete tegenstrijdigheid aangetast is, vermits het, enerzijds, vaststelt dat de betwiste schrijfwijze van de naam niet gebruikelijk was en, anderzijds, beslist dat ze een geldige handtekening uitmaakt, hetgeen juist onderstelt dat ze gebruikelijk of gewoonlijk was, tegenstrijdigheid die met het volledig ontbreken van motivering gelijkstaat, zodat het arrest de in het middel aangeduide wettelijke bepalingen, inzonderheid het artikel 97 van de Grondwet, heeft geschonden:

Wat betreft de twee onderdelen samen:

Overwegende dat, naar de zin van artikel 970 B.W., de handtekening het met de hand geschreven teken is waarmee de erflater gewoonlijk zijn persoonlijkheid aan derden doet kennen;

Overwegende dat het bestreden arrest, nagaande of de betwiste handtekening aan deze begripsomschrijving voldoet, vaststelt dat de letters werden gevormd helemaal zoals die van de andere handtekeningen van de erflater en niet zoals die welke de erflater bezigde wanneer hij zijn naam in een kontekst schreef, dat de toevoeging van de letters «rnest» aan de beginletter «E», van de voornaam, hoewel weinig gebruikelijk bij de erflater, niets verandert aan het feit dat de andere letters van de betwiste handtekening neergepend werden zoals in al de andere handtekeningen van de erflater, dat deze trouwens, na een akte te hebben ondertekend zonder zijn voornaam voluit te hebben geschreven, het soms nodig achtte er onderaan toe te voegen «ik zeg Ernest», en dat de toevoeging van een paraaf of pennetrek bij de erflater geen vast gebruik was;

Overwegende enerzijds, dat het arrest uit deze vaststellingen kon afleiden, zonder de in het middel aangeduide bepalingen van het Burgerlijk Wetboek te schenden, dat noch het voluitschrijven van de voornaam noch de afwezigheid van paraaf onderaan de betwiste handtekening ten deze toelaten die handtekening te beschouwen als niet overeenstemmend met de gewone handtekening van de erflater;

Overwegende anderzijds, dat die beschouwingen van het arrest geen tegenstrijdigheid bevatten;

Overwegende mitsdien dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt eisers in de kosten.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9de Kamer. — 4 februari 1966.

Voorzitter: M. Maréchal.

Raadsheren: M.M. Liard en Greniez.

Advocaten: Mrs. Fl. Van de Walle en E. Ooms.

Bewijs. — Kwijting. — Betekenis van de uitdrukking «Voor voldaan». — Middel om dubbel gebruik te voorkomen. — Cheque. — Bewijs van betaling.

De vermelding «Voldaan» op een factuur, of «Voor voldaan» gevolgd door ondertekening door de uit-schrijver van de factuur, moet, indien de betaling niet in speciën geschiedt, worden aangevuld met de aanduiding van het document dat dubbel gebruik zou kunnen uitmaken met de kwijting op de factuur.

Een cheque die gehonoreerd werd staat als bewijsmiddel gelijk met een kwijtschrift.

Gezien, in gelijkvormige uitgifte, het vonnis op 28 juli 1964 gewezen door de rechtbank van koophandel te Antwerpen, waarvan geen betekening wordt overgelegd en waartegen, op 6 oktober 1964, een naar tijd en vorm regelmatig beroep werd ingesteld;

Gezien de herdaging, krachtens artikel 153 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, op 10 september 1965, betekend aan tweede, derde en vierde geïntimeerden, die geen avoué hebben gesteld, en, bij akte ten paleize, aan eerste geïntimeerde, op 16 september 1965, aangezegd;

Aangezien de oorspronkelijke hoofdeis, door eerste geïntimeerde ingediend, tot betaling strekte (buiten 30.000 fr. schadevergoeding, waarvan thans niet meer wordt gesproken) van 51.199 fr., bij besluiten in eerste aanleg tot 43.689 fr. herleid, som welke eerste geïntimeerde beweert te veel te hebben gestort aan appellant, die zij gelast had met het oprichten, voor haar rekening, van een tweegezinswoning te Brasschaat;

Aangezien de enige betwisting, die thans nog tussen partijen bestaat, de kwestie betreft of eerste geïntimeerde al dan niet tweemaal éénzelfde bedrag van 60.000 fr. in rekening brengt, hetgeen door appellant wordt beweerd en aanleiding geeft tot zijn tegeneis van 16.311 fr. (60.000 fr. — 43.689 fr.);

Aangezien eerste geïntimeerde, onder meer, twee facturen van appellant overlegt, door hem «voor voldaan» ondertekend, de eerste de dato 2 mei 1961, voor een bedrag van 30.000 fr. plus 1.500 fr. taks (5 %), en de tweede de dato 28 oktober 1961, ook voor een bedrag van 30.000 fr. plus 1.800 fr. taks (6 %);

Aangezien appellant nochtans beweert dat bewuste twee hoofdbedragen, ieder van 30.000 fr., niet in speciën vereffend worden, doch wel het eerste bij middel van een check, dagtekenend van 20 januari 1961, op de Kredietbank, voor een bedrag van 180.000 fr., waarvan echter het overschot (150.000 fr.), in zijn stelling, geen tweemaal door eerste geïntimeerde in rekening wordt gebracht, en het tweede door een andere check van 70.000 fr., de dato 7 november 1961, op dezelfde bank, waarvan de overige 40.000 fr. evenmin als bovenvermelde 150.000 fr., tot enige moeilijkheid aanleiding gaven;

Aangezien in geen van beide gevallen overeenstem-

ming bestaat tussen de respectieve bedragen en datums van de faktuur en van de check;

Aangezien appellant niet uitlegt waarom dubbel gebruik slechts zou bestaan voor 30.000 fr. op ieder der twee checks en niet voor de overige 150.000 fr. en 40.000 fr., alhoewel ook andere facturen, « voor voldaan » ondertekend, overgelegd worden en in rekening worden gebracht, zonder dat hij daartegen enig bezwaar oppert en uit niets blijkt dat eerste geïntimeerde met het overschot van bewuste twee checks rekening zou hebben gehouden om nog andere « voor voldaan » ondertekende facturen niet in rekening te brengen;

Aangezien het overleggen van een check die gehonoreerd werd, als bewijsmiddel met een kwijtschrift gelijkstaat en de eerste rechter met reden overwogen heeft dat, wanneer een faktuur niet met speciën afbetaald wordt, de vermelding « voldaan » erop dient te worden aangevuld met de aanduiding van het document dat dubbel gebruik maakt met de kwijting op de faktuur;

Aangezien inderdaad zoniet eindeloze en onoplosbare geschillen gedurig tussen schuideisers en schuldenaars zouden rijzen;

Aangezien, zo wellicht enigszins ongewoon voorkomt dat een bouwheer aan de aannemer, bij vergissing, meer betaalt dan hij hem schuldig is, toch minstens evenzo vreemd is dat de aannemer in zijn eigen rekeningen verloren loopt, hetgeen ter zake het geval blijkt te zijn, vermits appellant in eerste aanleg voorhield dat eerste geïntimeerde hem nog 58.105 fr. schuldig was, terwijl hij nu zijn aanspraak tot 16.311 fr. herleidt, hoewel intussen de rekeningen tussen partijen onaangeroerd bleven;

Aangezien appellant voor het Hof geen vordering tegen de drie laatste geïntimeerden laat gelden;

Aangezien uit dit alles voortvloeit dat het beroep alle grond mist;

Om deze redenen :

Het Hof, rechtdoende binnen de perken van het beroep,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend,

Verleent verstek tegen tweede, derde en vierde geïntimeerden, bij gebreke te verschijnen;

Rechtdoende bij een arrest dat dient beschouwd te worden als op tegenspraak geveeld tussen alle partijen, overeenkomstig artikel 153 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging en voor geen verzet vatbaar is;

Ontvangt het beroep;

Bevestigt het bestreden vonnis waar uitspraak werd gedaan over de vordering van eerste geïntimeerde tegen appellant en over de eis ingeleid door appellant tegen tweede, derde en vierde geïntimeerde en over de kosten desbetreffend;

Veroordeelt appellant tot alle kosten in beroep.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE BRUGGE

1/ste Kamer. — 29 juni 1965.

Voorzitter : M. Van Balberghe.

Rechters : M.M. Dewulf en Maertens.

Advocaten : Mrs. Traen en Porta.

Stedebouw. — Aanvraag tot bouwvergunning. — Geen beslissing van de gemeente en geen schorsingsbeslissing van de gemachtigde van stedebouw binnen de termijn van 75 dagen. — Aanvang der werken. — Geoorloofd. — Voorwaarden. — Beslissing van de gemeente betekend na de termijn van 75 dagen. — Onwettelijk. — Werken voorlopig geschorst door een bevel in kortgeding. — Fout van de gemeente.

Indien de aanvrager van een bouwvergunning binnen 75 dagen na de datum van het ontvangstbewijs geen kennisgeving per aangetekende brief van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen of van de schorsingsbeslissing van de gemachtigde van Stedebouw ontvangt, mag hij 15 dagen na zulks te hebben laten weten aan de gemachtigde ambtenaar de werken beginnen, voorzover geen weigeringsbesluit van de gemachtigde ambtenaar ter kennis wordt gebracht en mits zich te gedragen naar de aanwijzingen van het ingediende dossier.

De gemeente die in zulk geval na 75 dagen haar beslissing betekent, kan de stopzetting der werken en de afbraak van het reeds uitgevoerde niet vorderen op grond van het feit dat de werken in strijd zijn met haar beslissing. Deze beslissing is immers onwettelijk en de rechtbank mag er geen toepassing van maken.

Door in de gegeven omstandigheden de schorsing van de werken bij voorlopige maatregel in kortgeding te doen bevelen, heeft de gemeente een fout begaan en moet zij de door de aanvrager geleden schade vergoeden.

Gemeente Vlissegem t/ Mares.

Gezien de dagvaarding, gedagtekend 8 september 1964;

Gehoord partijen;

Gelet op artikel 2 van de wet van 15 juni 1935 tot regeling van het gebruik der talen in gerechtszaken; Aangezien eiseres voorhoudt dat verweerster :

1. in strijd met de voorwaarden van een bouwvergunning van 9 maart 1964, begonnen is met de bouw van een bungalow;

2. in strijd met een weigeringsbeslissing van 11 maart 1964, een garage heeft gebouwd of heeft laten bouwen op haar eigendom, en een garage heeft verbouwd of laten verbouwen op haar eigendom;

Dat eiseres dienvolgens vordert : 1. de schorsing van de aangevangen werken ; 2. de afbraak van de werken die uitgevoerd werden in strijd met de beslissing van 11 maart 1964 ;

Overwegende dat de gemeenteraad van de gemeente Vlissegem, bij beslissing van 14 september 1964, toelating verleende tot het instellen van de eis ;

Overwegende dat, wanneer thans de schorsing wordt gevorderd van de aangevangen werken, daardoor niet zozeer bedoeld wordt een voorlopige maatregel te bekomen — die trouwens reeds toegestaan werd door de voorzitter van deze rechtbank bij beslissing van 5 augustus 1964, dan wel een beslissing te bekomen over de geldigheid van de bouwvergunning van 9 maart 1964 en aldus ten gronde te horen beslissen over de

onrechtmatigheid van de uitvoering van werken in strijd met die vergunning; dat verweerders het trouwens ook aldus hebben begrepen, vermits zij bij tegeneis de geldigheid van die bouwvergunning aanvallen en vorderen dat hun het recht zou worden erkend te bouwen overeenkomstig de ingediende aanvraag;

Overwegende dat uit de voorgelegde stukken blijkt:

1. dat verweerster op 6 november 1963 bij eiseres een aanvraag deed tot het bekomen van een bouwvergunning (bungalow);

2. dat deze aanvraag nooit gewijzigd of vervuld werd; dat het schrijven van 6 december 1963 immers alleen betrekking heeft op betwistingen in verband met mogelijke voorwaarden ter zake de aanleg van de straat;

3. dat, bij schrijven van 3 maart 1964, aangetekend verzonden op 4 maart 1964, verweerster de bijzondere commissaris van de Kust, te Oostende, in kennis stelde van het feit dat nog geen beslissing van de gemeente was tussengekomen;

4. dat het college van burgemeester en schepenen op 9 maart 1964 een bouwvergunning afleverde, onder bepaalde na te leven voorwaarden in verband met de aanleg van de straat;

5. dat tot heden geen enkele weigeringsbesluit werd genomen door de gemachtigde ambtenaar van Stedebouw;

Overwegende dat, luidens artikel 54 van de wet van 29 maart 1962, van de beslissing van het college tot verlening of weigering van de vergunning aan de aanvrager bij aangetekend schrijven kennis wordt gegeven binnen de 75 dagen na de datum van het ontvangstbewijs; dat, indien de aanvrager na verloop van deze termijn geen kennisgeving van de beslissing van het college of van een schorsingsbeslissing van de gemachtigde ambtenaar heeft ontvangen, hij, 15 dagen na zulks bij ter post aangetekende brief aan de gemachtigde ambtenaar te hebben laten weten, met de werken mag beginnen, voor zover geen weigeringsbeslissing wordt ter kennis gebracht en mits zich te gedragen naar de aanwijzingen van het ingediende dossier;

Overwegende dat, vermits binnen de 75 dagen na 6 november 1963 — en zelfs na 6 december 1963 — verweerster geen kennis heeft gekregen van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Vlissegem en dat haar evenmin een schorsingsbeslissing van de gemachtigde ambtenaar werd betekend, zij het recht verworven had met de werken te beginnen, indien haar binnen de 75 dagen na 4 maart 1964 geen weigeringsbeslissing werd betekend door de gemachtigde ambtenaar;

Overwegende dat nergens in de wet is voorzien dat het college van burgemeester en schepenen zich in de plaats mag stellen van de gemachtigde ambtenaar; dat, na verloop van de 75 dagen de uitspraak over de aanvraag niet meer behoorde bij voormeld college, maar uitsluitend bij de gemachtigde ambtenaar;

Overwegende dat hieruit blijkt dat, vanaf 20 maart 1964, verweerster het recht had met de uitvoering van de werken te beginnen; dat niet blijkt dat de werken zouden zijn uitgevoerd of worden uitgevoerd in strijd met de aanwijzingen van het ingediende dossier, van een bijzonder plan van aanleg of van een bouwverordening;

Overwegende dat het niet behoorde aan verweerster beroep aan te tekenen tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen, die gegeven werd in strijd met de wet; dat zij deze betwisting, die de interne wettigheid overschrijdt, geldig voor de rechtbank kan brengen, er zich op beroepende dat zij,

op grond van de bepalingen van de wet van 29 maart 1962, het recht verworven had te bouwen volgens het ingediende dossier, gezien binnen de wettelijk vastgestelde termijnen geen beslissing van het college of een weigeringsbesluit was tussengekomen;

Overwegende trouwens dat de rechtbank geen toepassing mag maken van een beslissing die strijdig is met de wet van 29 maart 1962;

Overwegende dat de beslissing van de voorzitter van deze rechtbank, waarbij voorlopig de schorsing van de werken werd bevolen, geen uitspraak heeft gedaan of heeft kunnen doen over de grond zelf van de betwisting, namelijk de geldigheid van het besluit van 9 maart 1964;

Overwegende dat, vermits thans blijkt dat eiseres zich niet op deze beslissing kon beroepen om de schorsing van de werken uit te lokken, zij een fout beging waardoor haar aansprakelijkheid in het gedrang komt;

Overwegende dat verweerders niet bewijzen dat sedert het stilleggen van de werken de kosten van de bouwwerken en de prijs van meubelen met twintig procent is verhoogd; dat, zo een lichte verhoging van de kostprijs van de bouwwerken kan worden aanvaard, dit niet kan worden toegestaan wat betreft de meubelen;

Overwegende dat, ten gevolge van het stilleggen van de werken, verweerders praktisch een jaar langer zullen moeten wachten om hun woning te betrekken; dan kan worden aangenomen dat zij intussen een andere woning zullen moeten betrekken en daarvoor een uitgave zullen moeten doen, die zij anders niet hadden moeten doen;

Overwegende dat geenszins blijkt dat verweerders verplicht zijn geweest een garage te huren; dat evenmin blijkt dat, ten gevolge van het stilleggen van de werken, schade is toegebracht aan het reeds gebouwde gedeelte; dat wel kan worden aangenomen dat verweerders sommige maatregelen hebben moeten treffen tot beveiliging van het reeds uitgevoerde gedeelte, bepaald de huur van een pomp; dat evenmin enig bewijs wordt voorgebracht van het verlies van bouwpremie;

Overwegende dat de geleden schade rechtmatig mag worden geraamd op 70.000 fr., bij gebreke aan meerdere gegevens;

Overwegende dat de weigeringsvergunning van 11 maart 1964 betrekking heeft op een aanvraag van de heer Charles Mares tot het bouwen of verbouwen op een perceel grond dat zijn eigendom is; dat uit geen enkel gegeven blijkt dat de betwiste garages gebouwd of verbouwd werden op het eigendom van verweerster;

Dat deze eis dus eveneens niet kan ingewilligd;

Om deze redenen,

De rechtbank:

Verwerpt de eisen;

Verklaart de tegeneis gedeeltelijk gegrond;

Zegt voor recht dat verweerster het recht verworven heeft de werken uit te voeren, mits zich te gedragen naar de aanwijzingen van het door haar ingediende dossier van 6 november 1963, en onder voorbehoud van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van hoofdstuk I van titel IV van de wet van 29 maart 1962;

Veroordeelt eiseres tot betaling aan verweerster van een schadevergoeding van 70.000 fr.;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling; behalve wat de veroordeling tot de kosten betreft;

Veroordeelt eiseres tot de kosten van huidig geding.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e bis Kamer. — 6 december 1965.

Voorzitter : M. Carseau.

Advocaten : Mrs. Bogaerts loco Tricot en Tielemans.

Burendrecht. — Overname van een scheidsmuur. —
Vroeger bestaande muur in betonplaten vervangen
door een gemetste muur. — Voor gebruik enkel dien-
end als afsluiting. — Prijs der overname berekend
op de waarde van een muur in betonplaten.

Krachtens art. 661 B.W. kan de eigenaar van een erf dat paalt aan een muur gedeeltelijk tot overname overgaan in de mate waarin hij van de muur gebruik maakt. Waar het door niemand wordt betwist dat de overname kan beperkt blijven tot de hoogte die als afsluiting kan van nut zijn, is het om dezelfde redenen aanvaardbaar dat men slechts het nuttig deel van de dikte van de muur kan overnemen.

Nadat een vroeger bestaande muur in betonplaten vervangen werd door een gemetste muur, dienend voor een werkplaats, kan de eigenaar van het erf dat aan de muur paalt, als hij die muur enkel als afsluiting wenst, de overname beperken en mede-eigenaar worden van de muur op slechts een dikte die zou bekomen worden voor de prijs van een betonnen afsluiting.

Vervecken t./ Swijnen en Kenneth

Gezien de stukken van het geding, o.m. :

— het vonnis waartegen beroep, uitgesproken door de Heer Vrederechter van het kanton Borgerhout, in datum van zesentwintig februari 1900 vijfenzestig ;

Overwegende dat aan de hand van de voorgebrachte stukken het beroep tijdig en regelmatig naar de vorm voorkomt ;

Overwegende dat de vordering ingeleid door beroepen, oorspronkelijke eisers, ertoe strekte betaling te bekomen van huidige appellanten van 25.000 fr. voor overname van een scheidsmuur tussen de erven van partijen en gelegen aan de St. Rochusstraat te Deurne nr. 219 en 21 ;

Overwegende dat de Eerste Rechter, na bouwmeester Van Beneden als deskundige benoemd te hebben, de eis volledig inwilligde ;

Overwegende dat de deskundige de scheidsmuur, die een lengte heeft van 53,99 m. in vijf verschillende vakken verdeelt ;

Dat hij het vak E gedeelte afsluitingsmuur in betonplaten van 4,4 m. lengte als gemeenschappelijk beschouwt, wat door de Eerste Rechter aanvaard werd en niet meer in betwisting is ;

Dat hij tevens het vak B, scheidsmuur in betonblokken, opgericht in vervanging van een gedeelte betonnen afsluiting en houten schutsel, insgelijks als reeds gemeen beschouwt, wat door de Eerste Rechter gevolgd wordt en door beroepen aanvaard — doch met spijt daar zij menen dat appellanten hierdoor voordeel halen — ;

Dat de vakken C, A en D respectievelijk 20, 25, 10, 28 en 13,44 m. lang = 43,87 m. de scheiding vormen tussen beroepen's werkplaats en appellanten's hof die als bloemisterij wordt bewerkt ; dat de hoogte van deze muur schommelt tussen 4,60 m. en 5 m. en de dikte voor vak A 0,20 m. bedraagt, voor vak C 0,28 en voor vak D 0,18 m. ;

Overwegende dat de deskundige vaststelt dat appellanten geen gebruik maken van de scheidsmuur, tenzij dat hij hun als afsluiting dient ; dat hun erf inderdaad gans afgesloten is, langs de linker- en rechterzijde door een scheidsmuur en langs achter door een haag en schutsel in slechte staat ;

Dat hij meent dat appellanten gehouden zijn tot de overname van de muur op de gebruikelijke afsluitingshoogte, maar op de ganse breedte of diepte van de muren in het gebruikte materiaal ;

Dat hij er de berekening van doet op de dag van zijn verslag en komt tot een som van 22.929,40 fr., bedrag door het vonnis toegekend ;

Dat hij echter op verzoek van appellanten ook de theoretische berekening deed op grond van een afsluiting in betonplaten die volgens appellanten zou voldaan hebben en de helft hiervan beraamt op 5.922,45 fr. ;

Overwegende dat de deskundige niet verklaart wanneer dit gebouw opgetrokken wordt, maar dat appellanten in een brief van 31 juli 1964 aan de raadsman van beroepen schreven dat het vak C ongeveer over 18 jaar gebouwd werd en A en B over 12 jaar ; dat appellanten in besluiten voorhouden dat beide erven in den oorsprong afgesloten waren door een schutsel en een muur in betonplaat zonder te preciseren over welke lengte deze betonplaten liepen en wanneer het gebouw van beroepen opgetrokken werd ;

Overwegende dat het in ieder geval vaststaat dat het gebouw opgetrokken werd te paard op de scheidslijn van de twee erven, verschillende jaren terug en dat appellanten hiervan niet verwittigd werden ; dat thans voor het eerst de verplichte overname geëist wordt ;

Dat appellanten weliswaar toegeven dat deze bestaande scheiding mocht vervangen worden door een in goede staat, doch dat zij niet kunnen verplicht worden tussen te komen in verbeterings- en versterkingswerken die beroepen alleen ten goede komen ;

Overwegende dat beroepen met de eerste Rechter menen dat door de betaling van de waarde van een gewone afsluiting in betonplaten appellanten mede-eigenaars zouden worden van de helft van de stevig door beroepen gebouwde muur en er later zouden mogen gebruik van maken zonder verdere betaling, hetgeen een onrechtvaardigheid en verrijking zonder oorzaak zou zijn ;

Overwegende dat deze stelling uit het oog verliest dat men wel gedeeltelijk en voor minder dan de helft medeëigenaar kan worden van de scheidsmuur ; dat artikel 661 BW uitdrukkelijk voorziet dat men gedeeltelijk tot overname kan overgaan in de mate waarin men van de muur gebruik maakt ; dat waar het door niemand betwist is dat de overname beperkt blijft tot de hoogte die in casu als afsluiting van nut kon zijn, het voor dezelfde redenen aanvaardbaar is dat men slechts het nuttig deel van de dikte van de muur kan overnemen ; (R.P.D.B. V° servit. nr. 223, — De Page T.V. nr. 1197 en noot) ;

Dat appellanten dus slechts medeëigenaar worden van de muur op een dikte die zou bekomen worden voor de prijs van een betonnen afsluiting of 5.922,— fr. ;

Dat wanneer appellanten ooit verder gebruik van de scheidsmuur mochten maken door er tegen te bouwen of te steunen, zij zullen kunnen verplicht worden tot overname van dit deel van de scheidsmuur waarvan zij gebruik maken ;

Overwegende dat appellanten akte vragen van hun hernieuwd aanbod de som van 5.922,— fr. te betalen, doch dat zij dit aanbod niet deden vóór de inleidende dagvaarding zodat zij toch de kosten moeten dragen ;

Om deze redenen :

De Rechtbank,
 Rechtdoende op tegenspraak; in hoger beroep;
 Na erover beraadslaagd te hebben;
 Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;
 Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;
 Doet het bestreden vonnis teniet en opnieuw rechtdoende, veroordeelt appellanten solidair om aan beroepenen 5.922 fr. te betalen voor overname van scheidsmuur voor de vakken C, A en D van het verslag Van Beneden voor een breedte gelijk aan de waarde van deze som in de bestaande metselwerken;
 Veroordeelt appellanten tot de gerechtelijke intresen en de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

18 juni 1965.

Voorzitter : M. Driessen.
 Rechters : M.M. Meers en Toppet.
 Advocaten : Mrs. Gruyters en Jagenau.

Arbeidsongevallen. — Vordering van de wetsverzekeraar tegen dader van het ongeval. — Slachtoffer reeds vergoed door de dader.

Op het ogenblik waarop de wetsverzekeraar met het slachtoffer van een arbeidsongeval het door art. 26 arbeidsongevallenwet geregelde akkoord sluit, wordt hij gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer tegen de dader van het ongeval. Hij blijft zijn verhaal tegen de dader behouden ondanks het feit dat deze door een vonnis, dat werd geveld na het proces-verbaal van akkoord, werd veroordeeld op grond van het gemene recht om aan het slachtoffer vergoeding voor materiële schade wegens arbeidsonbekwaamheid te betalen.

Onderlinge Maatschappij der Openbare Besturen
 t./ Geraerts.

Gezien de stukken van het geding en meer bepaald de inleidende dagvaarding van gerechtsdeurwaarder Carlo Van Elst te Mechelen a/Maas dd. 5 mei 1962 die ertoe strekt verweerder te horen veroordelen in betaling van een bedrag van 55.239 fr.;

Overwegende dat op 28 juli 1961 de genaamde Kerkhofs, komende van Rekem en rijdende in de richting van Lanaken, het slachtoffer werd van een verkeersongeval;

Overwegende dat Kerkhofs ernstig gekwetst werd;

Dat dit ongeval voor Kerkhofs een arbeidsongeval was en aanlegster in haar hoedanigheid van Verzekeraar - Wet der Nationale Maatschappij van Waterleidingen, alwaar het slachtoffer werkzaam was, gesubrogeerd is in de rechten van haar verzekerde Kerkhofs ten overstaan van verweerder;

Overwegende dat Kerkhofs de vergoeding op grond van de arbeidsongevallenwetgeving koos en er tussen aanlegster en haar verzekerde op 26 juni 1964 een proces-verbaal van overeenkomst werd afgesloten voor de Heer Vrederechter van Mechelen a/Maas waardoor partijen het eens waren dat het basisloon van Kerkhofs 100.014 fr. bedroeg; dat de blijvende werkonbekwaamheid op 15 % werd bepaald en dat de jaarlijkse rente op 15.000 fr. vastgelegd werd;

Overwegende dat het Hof van Beroep te Luik door zijn arrest van 13 juni 1963 de aansprakelijkheid voor het ongeval bepaalde op 1/3 lastens Kerkhofs en 2/3 lastens Geraerts;

Overwegende dat dit arrest tevens Dokter Stas als deskundige aanstelde met de gebruikelijke opdracht;

Overwegende dat deze expert de invaliditeit van het slachtoffer als volgt vaststelde: tijdelijke 100 % van 28-7-1961 tot 17-7-1962; 50 % van 18-7-1962 tot 18-9-1962; 25 % van 19-9-1962 tot 18-10-1962; 20 % van 19-10-1962 tot 9-1-1963; 15 % van 10-1-1963 tot 15-4-1963.
 Blijvende invaliditeit 10 %

Overwegende dat het Hof door zijn arrest van 10 september 1964 volgende bedragen aan het slachtoffer Kerkhofs toekende:

a) morele schade voor de periode van tijdelijke invaliditeit 40.000 fr.;

b) voor de periode van blijvende invaliditeit: 1) materiële schade 25.000 fr.; 2) morele schade 50.000 fr.;

Overwegende dat vermits het slachtoffer zelf 1/3 der verantwoordelijkheid in het tot stand komen van het ongeval moest dragen, Kerkhofs slechts 2/3 van deze bedragen ontving;

Overwegende dat er dient opgemerkt dat het slachtoffer Kerkhofs tweemaal zijn materiële schade voor blijvende invaliditeit zag vergoeden 1) op grond van de wet op de arbeidsongevallen tengevolge van het P.V. van akkoord dd. 26 juni 1964; 2) op grond van het gemeen recht door arrest van 10-9-1964;

Overwegende dat de wetsverzekeraar thans terugbetaling vordert van bepaalde bedragen waaronder de vergoedingen wegens blijvende werkonbekwaamheid als gesubrogeerde in de rechten van het slachtoffer;

Overwegende dat aanlegster deze terugbetaling slechts binnen de perken van het gemeen recht kan vorderen;

Overwegende dat partijen akkoord gaan over volgende bedragen:

a) Medische kosten:

16.630 fr. waarvan verweerder reeds betaalde 2.924 fr. = 13.706 fr.

b) Tijdelijke werkonbekwaamheid:

Overwegende dat verweerder op grond van het gemeen recht slechts gehouden is de vergoedingen terug te betalen, die aanlegster aan haar verzekerde heeft uitgekeerd tijdens de periode van tijdelijke volledige en tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid van 50 % hetzij respectievelijk 33.785 fr. + 7.398 fr. = 41.183 fr.;

Overwegende dat voor wat aangaat de perioden van tijdelijke gedeeltelijke invaliditeit à 25 %, 20 % en 15 % verweerder niet gehouden is hiervoor enig bedrag te betalen, vermits deze kleine werkonbekwaamheid het slachtoffer niet kon beletten zijn werk normaal te hernemen;

Blijvende invaliditeit:

Overwegende dat verweerder voorhoudt dat vermits het slachtoffer zelf door arrest van 10-9-1964 de integrale vergoeding in gemeen recht ontving (nadat het deze reeds door P.V. van akkoord dd. 26-6-1964 van aanlegster ontvangen had), aanlegster, gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer, thans geen aanspraken meer kan doen gelden;

Overwegende dat het vaststaat dat de wetsverzekeraar de derde verantwoordelijke — in casu verweerder — reeds dagvaardde in terugbetaling van de door aanlegster te dragen vergoedingen op 5 mei 1962;

Dat het tevens niet kan worden betwist dat de wetsverzekering de vergoedingen-wet reeds betaalde op 26-6-1964 dan wanneer het slachtoffer nogmaals in gemeen recht vergoed werd door het arrest van 10-9-1964;

Overwegende dat verweerder op het ogenblik dat het slachtoffer hem nogmaals de materiële schade kwam

vorderen, moest weten dat deze reeds uitbetaald was; Overwegende dat verweerder in gebreke gebleven is te onderzoeken of het slachtoffer al of niet schadeloos gesteld werd voor zijn materiële verlies;

Overwegende dat vermits aanlegster reeds gesubrogeerd was in de rechten van het slachtoffer vóór het arrest van 10-9-1964, zij haar rechten op verhaal blijft behouden zoals deze omschreven zijn in artikel 19 van de wet op de arbeidsongevallen-wetgeving;

Overwegende dat aanlegster geen schade kan ondergaan door de nalatigheid van verweerder;

Dat artikel 19 van voornoemde wet op de arbeidsongevallen trouwens van openbare orde is;

Overwegende dat indien de derde — in casu verweerder — ten gevolge van nalatigheid of te kwader trouw aan het slachtoffer de gemeenrechtelijke vergoedingen uitbetaalt, wel wetende of minstens nalatende dit te onderzoeken, of deze reeds door de verzekeraar-wet is vergoed voor de vermogensschade voortvloeiende uit de aantasting van de fysieke integriteit, dan blijft de wetsverzekeraar een verhaal behouden tegen de derde. Deze heeft zich immers niet geldig van zijn schuld ten overstaan van de wetsverzekeraar bevrijd, zodat hij het risico loopt een tweede maal te moeten betalen en zelf de last moet dragen van de recuperatie tegenover het slachtoffer, voor zover deze nog mogelijk is;

Overwegende dat de vordering van aanlegster voor wat dit punt betreft dan ook ontvankelijk en gegrond voorkomt;

Dat de materiële schade geleden door aanlegster, op grond van het gemeen recht dan ook kan worden bepaald op 25.000 fr. zoals vermeld in het arrest van 10-9-1964;

Overwegende dat er bijgevolg in totaal aan aanlegster dient toegewezen, rekening houdend met het deel der verantwoordelijkheid te dragen door haar verzekerde, in wiens rechten zij gesubrogeerd was:

— medische kosten	13.706,—
— tijdelijke invaliditeit	41.183,—
— blijvende invaliditeit	25.000,—
	79.889,—

x 2/3 = 53.259 fr.;

Gezien artt. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen:

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak, alle andere en strijdige besluiten van de hand wijzend, veroordeelt verweerder om te betalen aan aanlegster, de som van 53.259 fr. samen met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

7e Kamer. — 18 oktober 1965.

Voorzitter: M. G. Callot.

Referendaris: M. A. van Gelder.

Advocaten: Mrs. K. Ferdinand, loco A. De Decker (Gent), T. Kegels, loco A. Vaes.

Verzekering. — Begrip aansprakelijkheidsverzekering. — Verplichtingen van de verzekerde. — Beperkingen van de schade (art. 17 wet van 11 juni 1874) — Gevolgen van het niet naleven van deze verplichting.

1. *Indien de polis voorziet dat de verzekeraar de verzekerde moet vergoeden wanneer deze aansprakelijk wordt gesteld, moet dit zo opgevat worden dat de*

verzekeraar moet tussenkomen wanneer het vermogen van de verzekerde aangetast wordt ingevolge het feit dat een derde hem, terecht of ten onrechte, als aansprakelijk heeft aangezien.

2. *Wanneer de verzekeraar meent dat hij art. 17 van de wet van 11 juni 1874 kan invoeren, daar de verzekerde nagelaten heeft zijn aansprakelijkheid te betwisten, kan hij gebeurlijk desbetreffend een vordering tot schadeloosstelling tegen de verzekerde inleiden.*

D. Verheyen t./ N.V. La Nationale Suisse & Cs.

Gezien de geregistreerde dagvaarding, op 21 januari 1964 betekend;

Overwegende dat eiser in deze dagvaarding uiteenzet:

dat verweerders zich als verzekeraars ertoe verbonden hebben hem te vergoeden voor elke schade aan en/of verlies van de lading of een deel ervan, vervoerd of aanwezig op het schip « Kamina », zijn eigendom;

dat naar aanleiding van een transport van zakken kunstmest van Krefeld-Linn naar respectievelijk Escanafles en Peruwelz tussen 22 maart en 2 april 1963 volgende verlies- en schadeposten werden vastgesteld: schade en tekort te Escanafles: 1.845 fr., en tekort te Peruwelz: 6.750 fr., samen 8.595 fr., bedrag dat ten laste van eiser gevallen is en dat verweerders hem moeten terugbetalen;

dat verweerders zich ook ertoe verbonden hebben, buiten deze schade alle kosten te vergoeden van proces en verweer, welke geraamd worden op 2.500 fr., bedrag dat eveneens door verweerders aan eiser zou dienen vergoed te worden;

Overwegende dat eiser op 15 juli 1962 met verweerders, — elk ten belope van 1/4 —, een overeenkomst afsloot van « Verzekering tegen aansprakelijkheid wegens schade aan de lading » (binnen- en Rijnvaart);

Overwegende dat deze polis o.m. voorziet: « Deze verzekering dekt het financiële nadeel, dat verzekerde lijdt, indien hij aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan en/of verlies van de lading of een deel daarvan, onverschillig of deze aansprakelijkheid voortvloeit uit wet, cognossement, contract, overeenkomst, of uit welken anderen hoofde ook, terwijl door deze verzekering eveneens wordt gedekt de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan en/of verlies van de lading;

Deze verzekering omvat... ook schade ontstaan door te betalen proceskosten en kosten van verweer, gemaakt terzake van aanspraken op schadevergoeding, gegrond of niet gegrond, voor zover bij toewijzing aan eisers van de gevorderde schadevergoedingen, de dienengevolge door verzekerde geleden schade door vergoeding op grond van deze polis in aanmerking zou zijn gekomen;...

Overwegende dat eiser in zijn schadeverklaring samengevat verklaarde:

dat hij te Krefeld bij de Guano-werken geladen had gedurende een dag en een nacht en dat hij geteld had, maar dat er ter plaatse reeds discussie was geweest over het getal;

dat hun echter verzekerd was dat de goederen in de fabriek driemaal geteld waren geweest;

dat hij te Escanafles 175.000 kg. moest lossen en 95.000 kg. te Peruwelz;

dat hij te Escanafles goed had uitgelost wat het getal zakken betreft, doch dat hij met het gewicht geen uitstaans had;

dat hij te Peruwelz 45 zakken te weinig heeft gelost;

dat hij denkt dat de fout « ginder », d.w.z. in Duitsland, moet gebeurd zijn;

Overwegende dat in de Charterparty dd° 20 maart 1963, gesloten tussen eiser, als vervrachter en «Nep-tun» als bevrachter, bedongen is dat de schipper aansprakelijk is voor het stuktal der zakken;

Overwegende dat eiser op 22 maart 1963 door een ondertekend ontvangstbewijs erkende 175.000 kg. in papieren zakken van 50 kg. te hebben ontvangen te Krefeld, bestemd voor Escanafles (1e ligplaats);

Overwegende dat uit het uitlossingsbewijs blijkt dat te Escanafles (1e ligplaats) 174.555 kg. gelost werd en er een gering tekort was en enkele gescheurde zakken; (juiste getallen onleesbaar wegens slechte kwaliteit van voorgebrachte fotokopie)

Overwegende dat uit een tweede ontvangstbewijs blijkt dat eiser erkent te Krefeld 95.000 kg. te hebben ontvangen in papieren zakken van 50 kg., bestemd voor Péruwelz, (tweede losplaats), alwaar volgens het uitlossingsbewijs werden afgeleverd: 1615 zakken, 80.750 kg., en er 45 zakken niet werden afgeleverd;

Overwegende dat ook op beide ontvangstbewijzen vermeld is: «schipper is verantwoordelijk voor stuk-tal en droog transport»;

Overwegende dat de n.v. Bevrachtungskantoor A. Maas & Co, op 7 mei 1963 een afrekeningstaat zond, waarin wegens onkosten schade en tekort werd afgetrokken: Escanafles 1.845 fr. en tekort te Péruwelz: 6.750 fr.

Overwegende dat de makelaar van eiser op 12 juli 1963 aan het Bevrachtungskantoor A. Maas en Co o.m. schreef: Wij hebben de afrekening welke U ons liet geworden betreffende de onder rand vermelde reis nogmaals nagezien en menen te mogen opmerken, dat de schipper toch niet verantwoordelijk mag gesteld worden voor een paar gescheurde zakken.

Er werd inderdaad een bedrag afgehouden van 1.845 frank voor gescheurde zakken en het daardoor ontstane gewichtsverlies.

Hiervoor kunt U onze verzekerde toch niet aansprakelijk houden... »

Overwegende dat de firma L. Verschueren namens verweerders op 15 juli 1963 o.m. antwoordde:

«...Après examen des documents produits et de la déclaration, nous regrettons ne pouvoir intervenir dans ce litige, la cause du manquant n'étant pas couverte par la police d'assurance.

Nous remarquons que lors du chargement il y eut discussion au sujet du nombre de sacs embarqués; dans ces conditions le batelier aurait dû faire des réserves au lieu de signer avoir reçu à son bord 270 tonnes.

Pour la perte de poids et les 59 sacs déchirés le batelier n'est pas responsable, pour ce qu'il avait d'ailleurs été prévu 1 % de sacs vides... »

Overwegende dat de makelaar, H. De Muynck, op 30 augustus 1963, nogmaals aandrang bij de firma Luc Verschueren, vertegenwoordigster van verweerders, om deze aangelegenheid te herzien, daar verscheidene andere schippers ook geklaagd hadden dat zij te Krefeld aan de Guano-Werke te weinig hadden ontvangen;

Overwegende dat echter geen minnelijke regeling bereikt werd;

Overwegende dat het volgens eiser voldoende is dat hij op basis van een overeenkomst, — in casu de bedongen aansprakelijkheid voor het stuktal der zakken —, aansprakelijk gehouden wordt opdat de verzekeraar zou moeten tussenkomen, terwijl verweerders daarentegen volhouden dat die aansprakelijkheid alleszins moet vaststaan en op afdoende wijze moet vastgesteld zijn, vooraleer de verzekeraar moet tussenkomen;

Overwegende derhalve dat het volgens verweerders niet volstaat, opdat de verzekeraar zou moeten tussenkomen, dat de verzekerde zich passief neerlegt bij de

beweerde aansprakelijkheid en niets onderneemt om deze van zich af te wentelen;

Overwegende dat de polis spreekt van «aansprakelijk wordt gesteld», wat, gezien de vaagheid en de algemeenheid van het werkwoord «stellen», geen afdoende oplossing geeft aan het gestelde probleem;

Overwegende dat deze overeenkomst dienvolgens moet geïnterpreteerd worden volgens de voorschriften van artikel 1156 e.v. B.W.;

Overwegende dat een aansprakelijkheidsverzekering de verzekerde moet beschermen tegen een al dan niet gegronde vordering in aansprakelijkheid vanwege een derde, die, hetzij in der minne, hetzij door een gerechtelijke actie, tegen de verzekerde wordt ingesteld; (Van Ryn IV, § 2523);

Overwegende dat het in het licht van deze algemeen aanvaarde betekenis is dat de polis moet begrepen worden;

Overwegende dat de verzekeraar derhalve zeer zeker moet tussenkomen zodra het vermogen van de verzekerde effectief wordt aangetast hoofdens een aansprakelijkheid; (cfr Van Ryn IV, § 2529);

Overwegende dat dit echter niet tot gevolg mag hebben dat de verzekerde die zich gedekt weet, zich niet doeltreffend zou verdedigen, of, zoals in casu, zich helemaal niet zou verdedigen of, erger nog, — hoewel dit in casu klaarblijkelijk niet het geval is —, zich zou bezondigen aan collusie met de derde; (Van Ryn, IV, § 2530; Fredericq, Handboek, II, § 1277);

Overwegende dat één der verplichtingen van de verzekerde is, alle maatregelen te nemen om de schade te (beperken; (art. 17 Wet v. 11 juni 1874; Fredericq, Handboek II, § 1211; Van de Putte, Handboek voor Verzekeringen p. 78-79);

Overwegende dat de Rechtbank zich echter niet dient af te vragen of de verzekerde aan deze verplichting is te kort geschoten, daar zelfs in bevestigend geval, de sanctie niet het verval is van het recht op vergoeding, maar de verzekeraar de verzekerde enkel in schadeloosstelling kan aanspreken, wat hij niet doet; (Fredericq, II, § 1210; Smeesters & Winkelmolen, III, § 992; Rb. Kh. Sint-Niklaas 24-4-1956, R.W. 56-57, 1478);

Overwegende dat de opmerkingen van verweerders nopens de gebeurlijke tekortkomingen van eiser in huidige procedure niet dienend zijn;

Overwegende dat de verzekeraars derhalve alleszins hun verzekerde moeten vergoeden;

Overwegende dat verweerders terecht opmerken dat in de polis een vrijstelling van 650 fr. voorzien is;

Overwegende dat derhalve verschuldigd is: 8.595 fr. — 650 fr. = 7.945 fr.;

Overwegende dat de verweerkosten ten belope van 2.500 fr. niet verschuldigd zijn;

Overwegende dat de verzekeraar enkel die kosten moet vergoeden die de verzekerde heeft uitgegeven om zich te verweren tegen de lastens hem ingestelde eis in aansprakelijkheid, doch dergelijke procedure door de verzekerde nooit gevoerd is;

Overwegende dat de verwijsintresten niet kunnen toegekend worden, daar ze niet in het inleidend exploit van dagvaarding werden gevraagd;

Om deze redenen:

de Rechtbank maakt melding van de toepassing van art. 2 der wet van 15 juni 1935;

Verklaart de eis ontvankelijk en ten dele gegrond; Veroordeelt dienvolgens verweerders, elk voor één vierde, om aan eiser te betalen, de som van 7.945 fr.; vermeerderd met de gerechtelijke intresten vanaf 21 januari 1964;

Verwijst gedaagden in de kosten van het geding, en

begroot deze tot op heden aan de zijde van eiser op 1.065 fr.

Verklaart het vonnis, behoudens de verwijzing in de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande beroep en zonder zekerheidstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

26 mei 1964.

Voorzitter: M. Peeters.

Referendaris: M. Vandenbergh.

Advocaten: Mrs. Degreef, Favart, Braun en Oostvogels.

1. Merken. — Diacem tegen Diab. — Diamantbedrijf. — Geen namaking.

2. Onrechtmatige mededinging. — Verpakking van diamantboort. — Doorschijnende zakjes in polyethyline met strip-sealsluiting. — Algemeen gebruikt.

1. In de diamanthandel kan het gebruik van het woord Diab niet als een namaking van het merk Diacem worden aangemerkt. De stam Dia wordt immers veelvuldig in de diamantnijverheid gebezigd voor het samenstellen van handelsbenamingen.

2. Is geen onrechtmatige mededinging het feit dat een diamanthandelaar, evenals eiser, voor de verpakking van diamantboort gebruik maakt van doorschijnende zakjes in polyethyline — het gebruik daarvan is algemeen voor produkten van kleine omvang en grote waarde, — die voorzien zijn van een speciale sluiting (strip-seal), waarvoor een derde een octrooi heeft.

Frenkel t/ P.V.B.A. Diab.

Aangezien aanlegger beweert dat door gebruik te maken van de benaming «Diab» tot karakterisering van de diamantboort, die het voorwerp uitmaakt van haar handel, verweerster zich schuldig maakt aan namaking van zijn handelsmerk «Diacem», die hij neerlegde ter griffie van de rechtbank van koophandel te Antwerpen onder nr. 16196 op 2 november 1954 en onder nr. 17255 op 3 juli 1958;

Dat verweerster zich in alle geval plichtig maakt aan oneerlijke mededinging door het slijppoeder, dat zij verkoopt, te verpakken in doorzichtige cellofaan zakjes, afgesloten door een dubbel gekleurde plakboord, die in kleur, voorstelling en afmetingen, voorkomen en naar uiterlijk aspect een namaking uitmaken van zijn verpakking of minstens een verwarringstichtende gelijkenis vertonen;

Dat aanlegger derhalve vraagt dat verweerster verbod zou worden opgelegd deze benaming en verpakking in de toekomst nog te bezigen en tevens haar veroordeling vraagt tot betaling van 300.000 fr. ten titel van schadevergoeding voor het verleden met machtiging tot publicatie op kosten van verweerster, van het tussen te komen vonnis in drie dagbladen of periodieken naar zijn keuze;

I. Voorwat betreft de beweerde namaak van het handelsmerk:

Aangezien, luidens de inleidende dagvaarding, aanlegger in eerste orde aan verweerster verwijt de handelsbenaming «Diab» te gebruiken voor de diamantboort van haar handel als wanneer deze benaming al te veel gelijkenis vertoont met de benaming «Diacem» die zij bezigt sedert 1954;

Aangezien blijkt uit de bestanddelen der zaak en het overigens voor de hand ligt dat de stam «Dia»

veelvuldig in de diamant gebezigd wordt in het samenstellen van handelsbenamingen; Dat verweerster desbetreffend een indrukwekkende lijst opgeeft van handelsmerken, gebezigd in de diamantnijverheid, met gebruik van deze stam; Dat dan ook niet kan aanvaard worden dat de benaming «Diab» tot verwarring kan leiden met deze van «Diacem», door aanlegger gebezigd;

Aangezien het dan ook overbodig is verder te onderzoeken wie van aanlegger of verweerster een benaming met de stam «Dia» het eerst heeft gebruikt als handelsmerk voor diamantboort; Dat verweerster er evenwel toch gepast op wijst dat vaststaat dat de benaming «Diab», die zij luidens haar statuten draagt, overgenomen werd van de heer Meurrens, die zijn handelsfonds inbracht in de P.V.B.A.-verweerster en die onbetwistbaar reeds in 1956 het merk «Diab» gebruikte voor diamantboort als wanneer de deponering van het merk «Diacem» door aanlegger voor boort slechts in 1958 gebeurde; Dat de deponering van 1954, waarvan aanlegger gewag maakt enkele diamantcement betrof;

Aangezien voor wat de beweerde namaak van het handelsmerk betreft de vordering van aanlegger dus ongegrond is;

II. Voorwat de verpakking betreft.

Aangezien blijkt uit de voorgelegde exemplaren dat beide partijen voor het inpakken van de diamantboort van hun handel doorschijnende zakjes in polyethyline gebruiken met sluitrand die bestaat uit gekleurde dubbele plakboord (genaamd strip-seal-sluiting), die het voorwerp maakt van het brevet «strip-seal-patent» van de firma Gebr. Boelen te Antwerpen;

Dat aanlegger beweert dat verweerster dus zijn originele verpakking slaafs namaakt door «aspect en presentatie» met dezelfde kleuren van plakboord, afmetingen, soort van cellofaanstof en vermeldingen te gebruiken wat oneerlijke mededinging zou uitmaken;

Aangezien de verpakking in cellofaanzakjes voor allerlei produkten met betrekkelijk kleine omvang en grote waarde, vrij algemeen verspreid is en het voorwerp niet kan uitmaken van exclusiviteit voor een bepaalde handelaar; Dat, ten titel van voorbeeld, verweerster doeltreffend bewijst dat reeds in 1951 zekere heer Raymond Habib dergelijke cellofaanzakjes bezigde voor zijn handel in diamantprodukten en dat ook nog in andere handels- en nijverheidstakken, zoals farmaceutische produkten, enz., het gebruik van dergelijke zakjes veralgemeend is;

Aangezien aanlegger evenmin aanspraak kan maken op exclusief gebruik van het brevet (strip-seal) dat door de firma Boelen gebruikt wordt ten behoeve van haar cliënten; dat vanzelfsprekend deze firma voor het uitbaten van haar brevet niet kan gehouden zijn exclusiviteit voor te behouden aan één enkele handelaar in elke bedrijfstak; Dat, indien aanlegger zich dergelijke exclusiviteit zou willen voorbehouden, zulks een aangelegenheid is tussen hem en de firma Boelen;

Aangezien ten slotte de kleuren en de tekst van de sluitband door beide partijen gebezigd, zeker voor de ingewijden in het vak tot geen verwarring kunnen aanleiding geven; dat bij vergelijking van de presentatie van de beide verpakkingen, merkbare verschillen voorkomen en mensen van het vak ze zeker niet kunnen verwarren;

Dat o.m. de bevestiging van gerechtsdeurwaarder Luyten te Antwerpen van 10 oktober 1962, voorgebracht door aanlegger niet bewijst dat verwarring mogelijk is; dat deze gerechtsdeurwaarder enkel bevestigt dat zijn vraag bij een bepaalde handelaarster naar een

karaat boort «Diacem» hem een pakje «Diab» getoond werd met de vraag of dit kon dienen; dat niet blijkt dat deze handelaarster pakjes «Diab» zou verkopen voor «Diacem», noch ze zou verwarren;

Aangezien derhalve ook deze vordering ongegrond is;

Om deze redenen:

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpend;

Verklaart de vordering ontvankelijk doch ongegrond en wijst aanlegger af met veroordeling tot de kosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE OUDENAARDE

4e Kamer. — 24 december 1964.

Voorzitter: M. Heyvaert.

Openbaar ministerie: M. De Sutter.

Advocaat: Mr. Puissant.

Diefstal. — In zelfbedieningswinkels.

Als de goederen, die de klant wil meenemen van een toonbank waar hij zichzelf kan bedienen, in een speciaal door de zelfbedieningswinkel daartoe bestemde zak of mandje moeten worden gelegd tot op het ogenblik dat ze aan de kas voor betaling worden aangeboden, blijft de winkel eigenaar van de goederen tot het ogenblik dat ze aan de kas worden betaald. De klant die ze, in plaats van ze in de zak of het mandje te leggen, ergens elders verbergt om de kassier te verschalken, pleegt een diefstal.

Als bij de toonbank een lid van het personeel de bestelde waar weegt, inpakt en afgeeft, zoals in de zelfbedieningszaak meestal het geval is voor vlees, verse groeten en sommige zuivelprodukten, blijft de waar eigendom van de verkoper totdat ze aan de kas wordt betaald: ze blijft immers in het bezit van de verkoper tot aan de betaling, aangezien de klant de koopwaar slechts materieel bij zich houdt. Het voor diefstal vereiste element van wegneming met het oogmerk zich de zaak toe te eigenen, bestaat dan slechts op het ogenblik dat de klant zich onttrekt aan de betaling.

Antrop.

Overwegende dat de feiten erin bestaan dat de beklaagde bij aankopen gedaan in het grootwarenhuis «Unic» enkele koopwaren uit de door het magazijn aan de kopers ter beschikking gestelde ponder in haar persoonlijke boodschappentas had opgeborgen en toen ze zich bij de kas aanbodde enkel de voorwerpen betaalde die zij in de ponder had, doch naliet de waren die zij tevoren in haar boodschappentas had opgeborgen ter betaling aan te bieden;

Overwegende dat beklaagde in de eerste plaats voorhoudt dat zij «vergat» deze koopwaren te betalen;

Overwegende dat aan deze bewering geen geloof kan worden gehecht daar voldoende uit de stukken van de strafrechtspleging en uit de behandeling van de zaak ter terechtzitting en onder meer uit de verklaring van de getuige Nachtergaele Johan is gebleken dat deze toen de beklaagde zich een eerste maal aan de kas aanbodde, hij haar de vraag had gesteld «of zij niets vergeten was te betalen» en dat hij haar nogmaals

dezelfde vraag had gesteld toen de beklaagde zich bij een andere kas aanbodde; dat beklaagde steeds antwoordde dat zij niets vergeten had te betalen, zonder dat zij, ofschoon zij haar vergeetachtige aard inroept, zich er daadwerkelijk van vergewiste dat alles wat zich in haar boodschappentas bevond, werkelijk betaald was of zonder dat de beklaagde enige poging ondernam om zich ervan te vergewissen; dat toen beklaagde naar het bureel werd gebracht om nazicht te laten doen van haar boodschappentas, zij enkel de goederen uithaalde welke door haar aan de kas waren betaald en haar handeling staakte toen zij gekomen was aan de voorwerpen die door haar niet ter betaling waren aangeboden; dat bijgevolg niet kan aangenomen worden dat beklaagde ter goeder trouw «vergat» te betalen doch dat integendeel het bedrieglijk inzicht van de beklaagde zichzelf een onrechtmatig voordeel te verschaffen of de eigenaar te benadelen als bewezen voorkomt;

Overwegende dat beklaagde vervolgens voorhoudt dat een koop-verkoopkontraakt tot stand komt, niet bij de betaling maar wel bij de wilsontmoeting van de co-contractanten omtrent prijs en voorwerp, en, gezien het in casu gaat om een winkel met zelfbedieningsstelsel, het aanbod permanent is en de wilsovereenstemming bereikt is op het ogenblik dat de klant de koopwaar «neemt»; dat dienvolgens enkel een burgerlijke verplichting tot betaling bestond;

Overwegende dat niet kan betwist worden dat, indien de goederen die aan onbeheerde toonbanken worden aangeboden en die de klant wil meenemen, in een speciaal door het magazijn ter beschikking gestelde zak of ponder dienen geplaatst tot op het ogenblik dat zij aan de kas ter betaling worden aangeboden, het magazijn eigenaar blijft van deze goederen tot op het moment dat zij aan de kas worden betaald; dat wanneer de klant, in plaats van de koopwaar in de zak of de ponder te plaatsen, deze ergens anders verbergt om de kassier te verschalken, hij de voor diefstal vereiste elementen van wegneming en bedrieglijk inzicht terzelfdertijd verwezenlijkt (Leuven 29 mei 1952, R.W. 1952-53, kol. 25; Constant, Manuel de Droit Pénal, 2e deel, nr. 1300);

Overwegende dat, indien zoals dit meestal het geval is, bij de toonbanken van vleeswaren, verse groenten of bepaalde zuivelprodukten, een lid van het personeel aanwezig is om de door de klant bestelde waar te wegen, in te pakken en af te leveren, de door de beklaagde ingeroepen rechtspraak aanvaardt dat wanneer de klant dergelijke koopwaar niet ter betaling aan de kassier vertoont, hij zich enkel onttrekt aan zijn burgerlijke verplichtingen;

Overwegende echter dat in dit laatste geval, zowel als in het eerste, de koopwaar eigendom blijft van de verkoper totdat ze betaald wordt aan de kassier en zelfs in het bezit blijft van de verkoper tot aan de betaling, vermits de klant tot op dit ogenblik de koopwaar slechts materieel bij zich houdt;

Overwegende dat het voor diefstal vereiste element van wegneming met het oog om zich de zaak toe te eigenen, in casu slechts bestaat op het ogenblik dat de klant zich onttrekt aan de betaling; dat immers vanaf dit ogenblik hij het voorwerp niet meer houdt maar zich integendeel het bezit wederrechtelijk aanmatigt;

Overwegende dat het voor diefstal vereiste element «wegneming» kan verwezenlijkt worden wanneer de dader van het misdrijf, al was het met toestemming van de eigenaar van het voorwerp, dit laatste louter materieel bij zich houdt (Cas. 9 jan. 1950, Pas. I, 296; J.T. 1950, blz. 206; R.D.P. 1958-59, blz. 402);

Overwegende dat terzake alle voor diefstal vereiste elementen aanwezig zijn en dat beklaagde zich hieraan heeft schuldig gemaakt — dat trouwens ten andere niet kan betwist worden dat het misdrijf van diefstal bestaat wanneer het voorwerp aan de dief was « meegedeeld » en deze er zich meester van maakt (Goedseels, Comm. du C.P.B., art. 461, nr. 2735; Nypens-Servais, art. 461, nr. 6);

Overwegende dat de Rechtbank dienvolgens niet meer te kennen heeft over het feit omschreven in alternatieve orde als misbruik van vertrouwen;

Overwegende verder dat er verzachtende omstandigheden voorhanden zijn ten behoeve van de beklaagde spruitend uit de afwezigheid van alle vroegere veroordeling;

NOOT: Verg. Corr. Leuven, 28 juni 1951, R.W. 1951-1952, 655 en 29 mei 1957, R.W. 1952-1953, 25.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1ste Kamer. — 23 maart 1965.

Voorzitter: M. Elewaut.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs. De Schrijver, Van Staey, Belis en Van de Moortel.

1. Electriciteit. — Ligging der kabels. — Aanduiding. — Verplichting.
2. Aannemer. — Werken aan de openbare weg. — Beschadiging van elektrische kabel. — Schade aan derde. — Misleidende aanduiding van de ligging der kabels. — Geen aansprakelijkheid van de aannemer.

1. Een electriciteitsmaatschappij is wettelijk verplicht merkpalen voor de aanduiding van de ligging van haar kabels aan te brengen, niet alleen wegens het nut dat zulke palen voor de maatschappij hebben, maar in het algemeen belang en inzonderheid om de uitvoering van wegenwerken mogelijk te maken.

De electriciteitsmaatschappij moet aan de aannemer die werken aan de openbare weg wil uitvoeren, op zijn verzoek een voldoende juiste plattegrond verstrekken van de ligging van de kabels.

2. Als aan een aannemer die werken aan de openbare weg wil uitvoeren, door een electriciteitsmaatschappij een plattegrond wordt verstrekt met aanduiding van de ligging der kabels aan een bepaalde kant van de weg, kan de aannemer niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die aan een derde wordt berekend wegens het uitvallen van de elektrische stroom doordat bij de uitvoering der werken een kabel doorgebroken werd die aan de andere kant van de weg lag, terwijl geen merkpalen de ligging ervan aanduiden.

Etn. Wittock Van Landeghem t/ De Groeve, Gas en Electriciteit van Noord-België en Gemeente Temse

Overwegende dat ten gevolge van wegeniswerken uitgevoerd door de heer De Groeve, aannemer, de levering van elektrische stroom, op 7 juni 1963, zonder ver Wittiging, gedurende een uur onderbroken werd in de fabriek van eiseres;

dat eiseres beweert hierdoor een schade te hebben geleden die volgens haar 11.106 fr. beloopt;

Overwegende dat eiseres op 3 oktober 1963, de aan-

nemer De Groeve dagvaardde tot betaling van voormelde schade;

dat de aannemer beweerde dat indien hij de kabel doorgebroken had, dit te wijten was aan het feit dat de kabel zich niet op de plaats bevond waar hij moest liggen volgens de plannen van de n.v. E.N.B. ten gevolge van de verplaatsing van de zate van de weg door de Gemeente Temse;

Overwegende dat eiseres op 20 oktober 1963, de Gemeente Temse dagvaardde tot tussenkomst en ten einde zelf verwezen te worden, de vergoeding van 11.106 fr. te betalen, omdat zij volgens de aannemer eventueel de schuld kon dragen van de verplaatsing van de weg, derwijze dat de kabel zich niet meer bevond zoals getekend op het plan van de n.v. E.N.B.;

dat de gemeente Temse op het standpunt stond dat de n.v. E.N.B. kennis had van de verplaatsing van de weg en derhalve er de fout van draagt, indien zij daarmede geen rekening heeft gehouden bij het bijhouden van haar plan;

Overwegende dat eiseres op 24 oktober aan de n.v. E.N.B. en de heer De Groeve copij van voormelde dagvaarding heeft doen betekenen;

Overwegende dat eiseres op 26 februari 1965 de n.v. Gas en Electriciteit van Noord-België heeft gedagvaard ten einde zich te horen verwijzen tot betaling van de schadevergoeding van 11.106 fr. voor het geval waar het zou blijken dat zij de schuld zou dragen van het doorbreken van de kabel;

Overwegende dat de drie vorderingen verknocht zijn en dienen samengevoegd te worden;

In de zaak van de n.v. Wittock Van Landeghem t/ de Gemeente Temse.

Overwegende dat de Rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van een vordering strekkende tot de veroordeling van een Gemeente wegens de schade welke zij door haar fout zou hebben veroorzaakt;

dat de Rechtbank alléén bevoegd is om haar vonnis gemeen te verklaren aan de betrokken gemeente;

In de zaak van de n.v. Wittock Van Landeghem t/ de N.V. Gas en Electriciteit van Noord-België.

I. — Overwegende dat voornoemde electriciteitsmaatschappij, verder brevitatibus causa, E.N.B. genoemd, aan de aannemer De Groeve, het plan heeft medegegeven waarop de ligging van haar kabels wordt aangegeven;

Overwegende dat gezegds mededeling voor haar een plicht uitmaakt;

dat zij inderdaad, als concessiehouder van een net voor de electriciteitsdistributie, de nodige openbare werken niet mag belemmeren, onder voorwendsel dat zij de toelating heeft gekregen haar kabels in de grond van de openbare wegen te plaatsen;

dat de mededeling van een voldoende juist plan van de ligging van haar kabels, in haar hoofde een tegenprestatie uitmaakt van haar recht om te eisen dat gezegde kabels niet zouden beschadigd worden door diegenen die wegeniswerken uitvoeren;

Overwegende dat de E.N.B. de eerste zou zijn om een aannemer te laken, die wegeniswerken langs de baan zou uitvoeren zonder zich bij haar te vergewissen, door middel van haar plannen, nopens de ligging van de kabels, welke anders door de werking van zijn machines in gevaar zouden gebracht worden;

dat het aangeven van de ligging van haar kabels voor de E.N.B. een des te strengere plicht is, dat vergissingen hieromtrent tot dodelijke ongevallen zouden kunnen leiden;

Overwegende dat het door de n.v. E.N.B. aan de aannemer medegedeeld plan volgende vermelding draagt: «Het tracé van de kabels en de maten welke op huidig plan voorkomen, kunnen niet gewaarborgd worden. Het zijn slechts aanduidingen om de juiste ligging van de kabels op te sporen»;

Overwegende dat de n.v. E.N.B. ten onrechte beweert dat zij door het aanbrengen van een dergelijke formule — waarvan de tweede volzin de eerste enigszins tegensprekt — gerechtigd is de aansprakelijkheid van zich af te schudden van de fouten welke zij begaat door een totaal onjuiste tracé aan de aannemers mede te delen;

Overwegende dat de juistheid van de tekening vanzelfsprekend niet anders dan betrekkelijk kan zijn, gezien de kleine schaal van het plan;

doch dat de aanduidingen minstens juist zouden moeten zijn wat betreft de kant van de straat waar de kabels zich bevinden;

Overwegende dat het plan dat door E.N.B. aan de aannemer werd medegedeeld, onjuiste gegevens aan-geeft;

dat de kabel, die zich, volgens het plan, langs de ene kant van de Cauwerbergstraat moest bevinden, in feite aan de overkant lag;

dat de aannemer gewerkt heeft aan de kant van de baan waar er zich volgens het medegedeeld plan geen kabel moest bevinden;

Overwegende dat de onjuistheid van het plan lijkt voort te komen van het feit dat de zate van de straat verplaatst werd zonder dat de kabels verplaatst werden;

Overwegende dat de n.v. E.N.B. aansprakelijk is voor gezegde onjuistheid;

dat zij staande houdt dat de Gemeente Temse hier-voor alléén aansprakelijk is omdat zij verzuimde de n.v. E.N.B. speciaal te verwittigen dat het tracé zou gewijzigd worden;

doch overwegende dat de n.v. E.N.B. bezwaarlijk kan beweren dat zij hiervan onwetend was of mocht zijn vermits een wijziging normaal aangekondigd wordt aan het publiek door het Gemeentebestuur; en vermits de electriciteitsvennootschap erkent langs het gewijzigde tracé, aftakkingen te hebben geplaatst voor een paar industriële inrichtingen;

II. — Overwegende dat de n.v. E.N.B. ook de plicht had merkpalen te plaatsen «pour permettre de reconstituer facilement à la surface du sol, le tracé suivi par les canalisations»; (Besluit van de Regent van 27 september 1947 art. 233);

Overwegende dat het doel van dit voorschrift zich geenszins beperkt tot het nut dat het voor de electriciteitsmaatschappijen kan vertonen;

dat dit voorschrift ingesteld is in het algemeen belang en inzonderheid om de uitvoering van de wege-niswerken in volle veiligheid toe te laten;

Overwegende dat het voorschrift toepasselijk is op de openbare weg waar de kabel van de n.v. E.N.B. door de heer De Groeve doorgebroken werd;

Overwegende dat de fout van de n.v. E.N.B. de oorzaak is voor het geheel van de schade welke aan eise-res werd berokkend;

Overwegende dat de n.v. E.N.B. in haar eerste be-sluiten verklaart het bedrag van de schade te be-wistnen;

dat zij zou dienen te bepalen welke post zij betwist van de detailrekening van de schade, door eiseres voor-gebracht;

In de zaak van de n.v. E.N.B. t/ De Groeve.

Overwegende dat het uit bovenstaande bedenkingen

blijkt dat de heer De Groeve de schuld niet draagt van de doorbreking van de kabel;

Overwegende dat het feit dat het lastkohier de aannemer verplicht de nodige maatregelen te treffen om te voorkomen dat er schade zou toegebracht worden aan de ondergrondse lijnen, niet belet dat de n.v. E.N.B. aansprakelijk is voor gezegde schade, wanneer zij zelf de schuld draagt van het feit dat de door de aannemer genomen voorzorgen, namelijk de raadple-ging van het liggingsplan, hem op een dwaalspoor heeft gestuurd;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gelet op artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 die nageleefd werden;

Voegt samen als verknocht de zaken nr. 10.498, 10.817/10.498, 10.818/10.498 en 11.261/10.818/10.817/10.498;

Verklaart zich onbevoegd om van de vordering ken-nis te nemen ten gronde tegenover de Gemeente Temse;

Verklaart de vordering ten aanzien van de gemeente Temse niet ontvankelijk wat betreft de grond van de zaak;

Verklaart onderhavig vonnis, voor het overige, ge-meen aan de Gemeente Temse;

Verklaart de vordering ontvankelijk doch niet ge-grond ten aanzien van de heer Wilfried De Groeve, wijst ze van de hand wat hem betreft;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond ten aanzien van de n.v. Gas en Electriciteit van Noord-België, zegt dat de n.v. E.N.B. aansprakelijk is voor de schade aan eiseres berokkend door de onderbreking gedurende één uur en zonder verwittiging, van de elec-trische stroom, in de fabriek van eiseres;

Beveelt haar en eiseres verder te concluderen nopens het bedrag van de schade;

Verzendt de zaak naar de algemene rol;

Verwijst de n.v. E.N.B. in de kosten van het geding in de drie zaken;

VREDEGERECHT TE EKEREN

16 december 1965.

Rechter: M. Aerts.

Advocaten: Mrs. Van Herp loco A. Diercxsens en Speyer.

Verzekeringen. — Bewijs der overeenkomst. — Zegel en handtekening van een aansprakelijkheidsverzeke-raar op de aanvraag tot inschrijving van een motor-voertuig. — Geen bewijsmiddel.

Het zegel en de handtekening van een verzekeraar op de aanvraag tot inschrijving van een motorvoertuig, overeenkomstig art. 25bis van het K.B. van 31 decem-ber 1953, gewijzigd door het K.B. van 31 december 1956, zijn geen bewijsmiddel, ten voordele van de verzekeraar en jegens de aanvrager van de inschrij-ving, van het bestaan van de verzekeringsovereen-komst.

De Belgische Securiteit t/ Somers.

Overwegende dat de eis strekt ten einde verweer-der te horen veroordelen om aan aanlegster de ver-zekeringspolis nr. 81/26.324 betreffende het voertuig «Opel Rekord» chassissnummer CA 1107790878, plaat-nummer HF904, binnen de 8 dagen van het uit te

spreken vonnis of de betekening ervan, ondertekend terug te sturen en bij gebreke zulks te doen, te horen zeggen voor recht dat het tussen te komen vonnis als verzekeringspolis tussen partijen zal gelden; verweerder verder te horen veroordelen om aan aanlegster te betalen voor premieën vervallen op 25 april 1964 en 1965, de som van 7.553 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding; het te vellen vonnis uitvoerbaar te horen verklaren niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

Overwegende dat aanlegster geen schriftelijke besluiten heeft neergelegd; dat de zaak door ons op 9 december 1965 in beraad werd genomen;

Overwegende dat verweerder geen middel van niet-ontvankelijkheid van aanlegsters eis doet gelden;

Overwegende dat ten gronde aanlegster aanvoert dat verweerder tot dekking van zijn burgerlijke verantwoordelijkheid bij het gebruik van een motorrijtuig «Opel Rekord» chassis nr. CA 11079879, plaatnummer HF904, haar verzocht hem de dekking te verlenen voorzien door de wet van 1 juli 1956 hetgeen door haar aanvaard werd; dat verweerder het met haar stempel voorziene immatriculatieformulier naar de Dienst van het Wegverkeer doorzond ten einde de inschrijving te bekomen van het voertuig; dat verweerder de weigerde de hem aangeboden polis ondertekend terug te bezorgen en de premieën te betalen; dat verweerder dan ook verschuldigd blijft:

premie vervallen op 25 april 1964:	fr. 3.983,—
premie vervallen op 25 april 1965:	3.570,—

fr. 7.553,—

Overwegende dat verweerder ontkent dat hij een verzekeringsovereenkomst met aanlegster heeft afgesloten;

Overwegende dat op aanlegster de bewijslast rust;

Overwegende dat zij geen enkel bewijs naar voren brengt;

dat haar bewijsaanbod door getuigen niet ontvankelijk is, daar ons geen enkel begin van schriftelijk bewijs wordt getoond (artikel 25 van de wet op de verzekeringen);

Overwegende dat daarenboven krachtens artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek, onderhandse akten die wederkerige overeenkomsten bevatten (zoals het verzekeringskontraakt) slechts geldig zijn voor zover zij opgemaakt zijn in zoveel originelen als er partijen zijn die een onderscheiden belang hebben;

dat dit in casu voorzeker niet het geval is vermits het blijkt uit het dispositief der inleidende dagvaarding zelf, dat geen enkel origineel van de verzekeringsovereenkomst werd opgesteld en ondertekend door verweerder.

Overwegende daarenboven dat artikel 27 op het verzekeringskontraakt, de bepalingen vermeldt die op de verzekeringspolis moeten voorkomen;

dat aanlegster enkel beweert dat verweerder of zijn afgevaardigde — zonder te zeggen wie deze afgevaardigde is of was en zonder te bewijzen dat verweerder iemand volmacht had gegeven om met aanlegster zekere overeenkomsten af te sluiten of aanvragen te doen — een aanvraagformulier invulde en ondertekende ten einde de inschrijving van zijn auto «Opel Rekord» op de Dienst van het Wegverkeer te bekomen; dat haar dit formulier werd aangeboden om voorzien te worden van haar stempel, hetgeen zij gedaan heeft en dat zij hieruit afleidt dat tussen haar en verweerder een verzekeringsovereenkomst tot stand is gekomen;

Overwegende dat deze stelling in strijd is met de hierboven aangehaalde wetsartikelen;

dat men trouwens tevergeefs aldus moet zoeken naar

de omschrijving der risico's die aanlegster zou dekken; naar het beloop der premieën die verweerder zou moeten betalen, naar de duurtijd der verzekeringsovereenkomst, enz.;

Overwegende dat een volkomen gelijkaardig geval behandeld werd door het Hof van Cassatie;

dat in zijn arrest van 26 juni 1964, Rechtskundig Weekblad 1964-1965, kol. 815, en Pas. 1964, I, 1152) het Hof van Cassatie beslist heeft dat «het bij art. 3 van het K.B. van 31 december 1956 ingelast art. 25bis van het K.B. van 31 december 1953, houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht, door te bepalen dat de aanvraag om inschrijving van die voertuigen van het zegel en de handtekening van een verzekeraar moet voorzien worden en dat dit zegel en deze handtekening als bewijs dienen dat een verzekeringspolis overeenkomstig de bepalingen van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen onderschreven werd voor het in te schrijven voertuig, aldus één van de voorwaarden vermeldt waarvan het inschrijven van een voertuig met eigen beweegkracht afhankelijk wordt gemaakt doch geen bewijsmiddel instelt, ten voordele van de verzekeraar en jegens de aanvrager van de inschrijving, van het bestaan van de verzekeringsovereenkomst»;

dat zelfde arrest verder zegt dat «al ware de burgerlijke aansprakelijkheid waartoe het voertuig aanleiding kon geven, krachtens voormelde wet ingevolge het aanbrengen van bedoelde zegel en handtekening, jegens derden gedekt geweest, zulks niet zou wegnemen dat het verschuldigd zijn door verweerder van een premie, afhankelijk blijft van het bestaan van een verzekeringskontraakt»;

Overwegende, dat uit de overwegingen van dit arrest op klare en duidelijke wijze blijkt dat noch de wet van 1 juli 1956 noch de koninklijke besluiten van 31 december 1953 en 31 december 1956 tot doel en/of voor gevolg hebben gehad de bepalingen van artikelen 25 en 27 van de verzekeringswet en artikelen 1325 en 1341 van het Burgerlijk Wetboek af te schaffen;

Overwegende dat aanlegsters eis dan ook iedere grond mist;

Overwegende dat verweerder een wedereis tegen aanlegster stelt en dezelve veroordeling vordert om hem ten titel van schadevergoeding voor tergend en roekeloos proces een bedrag te betalen van 1000 fr.;

Overwegende dat deze wedereis ontvankelijk is;

Overwegende dat ten gronde niet bewezen is dat aanlegsters vordering een tergend en roekeloos karakter heeft;

Om deze redenen:

alle andere tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend en recht doende tegensprekelijk en in eerste aanleg: verklaren de eis van aanlegster ontvankelijk doch ongegrond en wijzen er haar van af;

verklaren de wedereis van verweerder ontvankelijk doch ongegrond en wijzen er hem van af.

Zeggen dat al de kosten van het geding ten laste van aanlegster zullen blijven.

Zeggen dat de artikelen 2, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 in acht genomen werden.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BOEKBESPREKING

J. Reugenbrink. — Enkele beschouwingen over de neutraliteit van de omzetbelasting. — Deventer, A. E. Kluwer, 1966.

Het gaat hier om de tekst van de openbare les die op 19 oktober 1965 werd gegeven door de heer *J. Reugebrink*, bij zijn aanvaarding van het ambt van buitengewoon lector in de kostprijsverhogende belastingen (het registratie- en het zegelrecht daar niet onder begrepen) aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

In die openbare les worden talrijke (en niet enkele zoals in de titel wordt aangegeven!) beschouwingen gewijd aan de neutraliteit van de omzetbelasting, een vraagstuk dat bijzonder actueel is sinds de voorstellen van de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) tot harmonisatie van de omzetbelasting in de E.E.G.-landen bekend zijn gemaakt.

Genoemde Commissie is inderdaad van oordeel, dat de in 5 ⁽¹⁾ van de 6 E.E.G.-landen geldende stelsels van heffing van omzetbelasting «uit een oogpunt van mededinging niet neutraal zijn» en dat de invoering in de vijf betrokken landen van een belasting over de toegevoegde waarde kan leiden tot «een neutraliteit van de heffing ten opzichte van de concurrentieverhoudingen».

De auteur benadert het besproken vraagstuk van uit verschillende gezichtshoeken en toont — volgens een streng wetenschappelijke methode — aan dat, ofschoon de neutraliteit van de omzetbelasting een bij uitstek relatieve aangelegenheid is, het nochtans aangewezen is het beginsel van de neutraliteit vóór ogen te houden.

Daarbij beperkt hij zich tot *primaire* effecten van de omzetbelastingheffing die de neutraliteit verstoren: zelfs ten aanzien van die *primaire* effecten is gebleken dat het niet mogelijk is de neutraliteit in alle gevallen te bereiken. Ten behoeve van degenen die de mening zijn toegedaan dat de omzetbelasting niet alleen in haar *primaire*, doch eveneens in haar *secundaire* en *tertiaire* effecten neutraal moet werken, haalt hij het woord aan «dat via het oud-testamentische boek Prediker tot ons komt: Wees niet te zeer rechtvaardig, en gedraag U niet al te wijs, waarom zoudt Gij Uzelf tot verbijstering brengen? Het is goed dat je aan het ene vasthoudt, en ook van het ander Uw hand niet afrekt».

Spijtig is het niet mogelijk, in de beperkte aan deze recensie toegemeten ruimte, uiteen te zetten op grond van welke interessante, doordachte en genuanceerde overwegingen — waarvoor uit de talrijke noten blijkt dat ze geregeld en voortdurend werden getoetst aan en geconfronteerd met de recentste ideeën van vooraanstaande specialisten uit verscheidene landen — de auteur tot zijn conclusie is gekomen.

Die omstandigheid moet echter al degenen die zich met belastingvraagstukken (inzonderheid met het probleem van de harmonisatie van de belastingstelsels in de E.E.G.-landen) inlaten, ertoe aanzetten geen genoegen te nemen met deze te beknopte recensie van de belangwekkende bijdrage van de heer *J. Reugebrink*, doch integendeel die publicatie zelf ter hand te nemen en te bestuderen.

Prof. Dr. F. Amerijckx.

(1) In Frankrijk is het door de commissie voorgestelde stelsel, nl. de «taxe sur la valeur ajoutée» of de zg. «T.V.A.», reeds van toepassing (evenwel is het stelsel er — althans volgens zekere auteurs — cf. bijv. Lauré, «Au secours de la T.V.A.» — gebrekkig uitgewerkt).

Fiscaal Tijdschrift voor Euromarkt. — Brussel, Ets. E. Bruylant (abonnementsprijs 375 fr.).

In nr. 16 van voormeld tijdschrift wordt, buiten de gebruikelijke documentatie, het vervolg van de «Fiscale behandeling van de licentievergoedingen en vergoedingen voor know how in de Bondsrepubliek Duitsland» door Kurt van der Velde te Wiesbaden opgenomen (het 1e deel van die bijdrage verscheen in nr. 15), alsmede onder de titel (vertaald). «De invoering in de Bondsrepubliek Duitsland van de belasting op de inkomsten uit Duitse obligaties die in handen zijn van buitenlanders» een belangwekkend artikel jaarin Prof. Dr. J. G. Detiger (Rijksuniversiteit te Utrecht) op omstandige wijze uiteenzet om welke redenen gemelde belasting onaanvaardbaar is uit oogpunt van wenselijk recht.

Pr. Dr. F. Amerijckx.

A. De Caluwé. — Les ventes, les prêts et les prêts personnels à tempérament. — Les obligations de brasserie. — Textes législatifs et commentaires. — Brussel, Ets. E. Bruylant, 1966.

De wet van 9 juli 1957 (B.S. 26 juli 1957) heeft een algemene regeling ingevoerd voor de «verkoop (1) op afbetaling en zijn financiering».

Het opzet van het (na verscheidene wetsvoorstellen) ingediende wetsontwerp ⁽³⁾ was veel ruimer, doch tijdens de parlementaire besprekingen werd beslist, dat o.m. de zg. «persoonlijke leningen» en de zg. «brouwerij-contracten» aan de toepassing van de wet zouden worden onttrokken en later afzonderlijk geregeld zouden worden. Bovendien gold het maar een *tijdelijke* of *voorlopige* regeling, aangezien een herziening ervan na een proeftijd van drie jaar in het vooruitzicht werd gesteld (tijdens de besprekingen in het Parlement) en intussen een commissie van advies werd opgericht.

Evenwel werd spoedig geconstateerd, dat door de zg. «persoonlijke leningen» uit voormelde regeling uit te sluiten, de wet van 9 juli 1957 geregeld werd omzeild: er werd inderdaad steeds meer en meer een beroep op «persoonlijke leningen» gedaan, om niet onder de toepassing van bovengenoemde wet te vallen.

Ten aanzien van die toestand heeft de wetgever — in afwachting van de in het vooruitzicht gestelde herziening — dringende maatregelen getroffen: bij de wet van 5 maart 1965 werd nl. de toepassing van de wet van 9 juli 1957 uitgebreid tot de «persoonlijke leningen op afbetaling».

Anderdeels werden de «brouwerij-contracten», bij toepassing van het koninklijk besluit nr. 62 van 13 januari 1935, geregeld bij koninklijk besluit van 28 november 1961 (B.S. 5 januari 1962) en bij dat van 25 september 1964 (B.S. 21 oktober 1964).

Uit de jongste statistieken blijkt, dat in ons land de verkoop en de lening op afbetaling, inzonderheid de persoonlijke lening op afbetaling, een hoge vlucht nemen. Dat de desbetreffende activiteit uiterst belangrijk is zowel voor onze economie als voor de talrijke daarbij betrokken firma's en dat, uit juridisch oogpunt, nieuwe problemen zijn gerezen, hoeft geen betoog.

Wanneer men nu weet dat in het werk van de heer *A. De Caluwé*, de opsomming van de met de materie verband houdende wetten en besluiten drie gedrukte pagina's beslaat, dan ligt het vóór de hand dat de publicatie van een grondige commentaar op de overtalrijke bepalingen een uitstekend werkinstrument voor de practici betekent. Dit is voor de pas verschenen commentaar des te meer waar, daar hij geschreven werd door iemand als Meester *A. De Caluwé*, die sinds jaren

de door hem behandelde stof bestudeerd heeft en die zelfs verscheidene in de wet van 5 maart 1965 opgenomen amendementen heeft opgesteld.

De auteur heeft trouwens over genoemde materie reeds een studie gemaakt (cf. Jur. Com. Brux., 1958, pp. 1 vlg. en 65 vlg.). In het nieuwe werk wordt evenwel rekening gehouden met de sedertdien in de regeling aangebrachte wijzigingen, alsook met de op de materie betrekking hebbende rechtspraak en algemene evolutie. Daarenboven komen in het nieuwe boek als bijlagen o.m. voor: de tekst van al de thans vigerende bepalingen; de coördinatie van de wetten van 9 juli 1957 en van 5 maart 1965, alsmede van de wijzigingen die bij de wet van 12 april 1965 werden aangebracht; de coördinatie van de koninklijke besluiten van 23 december 1957, van 3 september 1958, van 29 mei 1959, van 20 februari 1964 en van 19 mei 1965; de coördinatie van de koninklijke besluiten van 21 oktober 1957 en van 2 april 1965; een overzicht van de vreemde wetgevingen (evenwel overgenomen uit het wetsvoorstel *Leemans*: Doc. Besch., Senaat, Zittijd 1954/1955, pp. 10/13), enz.

Ten slotte worden dank zij een alfabetisch register en een omstandige inhoudstafel de opzoekingen, zelfs voor oningewijden, ten zeerste vergemakkelijkt.

Daar het werk van Meester A. De Caluwé het resultaat is van jarenlange ervaring en het tevens volledig bijgewerkt is (3) zullen de specialisten er dankbaar gebruik van maken.

Prof. Dr. F. Amerijckx.

(1) Alleen wordt bedoeld: de koop van lichamelijke roerende goederen die niet voor bedrijfsdoeleinden geschiedt.

(2) Cf. Parl. Besch., Senaat, Zittijd 1954-1955, Doc. nr. 211, p. 17.

(3) In de zeer voortreffelijke — in het Nederlands gestelde — commentaar « Koop (afbetalingsovereenkomsten) » door P. Van Den Bergh, opgenomen in de *Algemene Practische Rechtsverzameling*, is de stof maar bijgehouden tot 15 mei 1960.

Les Codes Servais et Mechelynck. — Brussel, Ets. E. Bruylant, 5 dl. 1966.

Pas een paar maanden na het verschijnen van « Les Codes Larcier » brengen de Ets. E. Bruylant de 31e uitgave van de befaamde en zo voortreffelijke « Codes Servais et Mechelynck » op de markt. De publikatie ervan werd enigszins uitgesteld om er de talrijke wijzigingen in de wetgeving, die tot 1 juli 1965 in het Belgisch Staatsblad werden bekend gemaakt, in op te nemen.

Die « Codes » — waarin niet alleen de eigenlijke wetboeken doch tevens de meest gebruikelijke speciale wetten met de bijkomende koninklijke besluiten en de voor de uitlegging van de teksten nuttige noten voorkomen — bestaan uit 5 ingebonden boekdelen, die ieder voorzien zijn o.m. van een alfabetische inhoudsopgave en van een chronologisch register voor de in 5 delen behandelde stof en die afzonderlijk kunnen worden verkregen, te weten:

Tome I: *Matières civiles et commerciales* (prijs: 980 fr.).

Tome II: *Matières pénales* (prijs: 990 fr.).

Tome III: *Matières administratives et de droit public* (prijs: 1.000 fr.).

Tome IV: *Matières sociales* (prijs: 1.100 fr.).

Tome V: *Matières fiscales* (prijs: 680 fr.).

De vijf boekdelen samen kosten 3.900 fr.

De nieuwe uitgave van deze merkwaardige « Codes », die trouwens sedert vele jaren algemene bekendheid hebben gekregen, is een onontbeerlijk instrument voor magistraten, ambtenaren, advocaten, juristen, studenten in de rechten, enz., dat — wegens de talrijke, onbetwiste en overbekende verdiensten ervan — geen verdere aanbeveling behoeft.

Prof. Dr. F. Amerijckx.

SEMINARIE OVER DE GERECHTELIJKE HERVORMING TE LINGNEUVILLE

Tijdens het weekeind van 4-5 maart werd te Ligneuville bij Malmédy, naar het voorbeeld van het Gerechtelijk Weekeind te Knokke (R.W., 1065-66, 1179), een seminarie gewijd aan de gerechtelijke hervorming in aanwezigheid van talrijke magistraten en advocaten uit het Luikse. Het initiatief hiertoe werd genomen door de zeer dynamische Prof. A. Fettweis, van de universiteit te Luik. Ook hier was de belangstelling zeer groot, hetgeen ten overvloede bewijst dat de gerechtelijke hervorming aan een werkelijke noodzaak beantwoordt. Te signaleren valt ook de aanwezigheid van de Parijse hoogleraar in het procesrecht, de heer Roger Perrot, die door zijn menigvuldige en gevatte tussenkomsten in aanzienlijke mate bijdroeg tot het hoge wetenschappelijk peil van deze bijeenkomst.

Het openingswoord werd uitgesproken door Prof. Fettweis, die een piëteitsvolle hulde bracht aan de nagedachtenis van wijlen Prof. Ch. Van Reepinghen, de grondlegger van het huidige ontwerp van gerechtelijke hervorming. De heer Van Reepinghen heeft van dit ontwerp zijn levenswerk gemaakt, waarvoor generaties juristen hem dankbaar zullen zijn. Hij was dan ook diegene die het eerst in aanmerking kwam om op dit weekeind een referaat voor te dragen over de principes die aan de hervorming ten grondslag liggen. Zijn overlijden, door alle juristen in dit land als een pijnlijk verlies aangevoeld, heeft dit echter onmogelijk gemaakt.

Het was de heer Senator Carlos De Baeck, verslag-

gever over het ontwerp in de Senaat, die de overleden Koninklijke Commissaris op een uitstekende wijze heeft vervangen. De heer De Baeck, voor wie het ontwerp geen geheimen meer heeft, heeft zich van zijn taak gekweten in een sprankelend en glashelder betoog. Na de voorgeschiedenis van het gerechtelijk wetboek te hebben overlopen, wees spreker op de resultaten die wij gerechtigd zijn van de hervorming te verwachten: een klare, rationeel opgebouwde codex, die een einde zal maken aan de hopeloze versnippering van de teksten die we nu kennen en die de opzoekingen ten zeerste bemoeilijken; de eenheid van procedure voor elke rechtbank, procedure die terzeldertijd tot het uiterste vereenvoudigd wordt o.m. door de afschaffing der pleitbezorgers. Spreker betreurt dat de éénmaking der gerechtelijke colleges, in gevolge politieke druk, gedeeltelijk moest worden opgegeven in de senaat, zodat de werkrechtensraad (in het ontwerp: de sociale rechtbank) en de koophandelsrechtbank in hun autonomie hersteld werden, weliswaar met een beroepsmagistraat als voorzitter. Hij wijst er nochtans op dat het essentiële evenwel werd behouden door de oprichting van een arrondissementsrechtbank, samengesteld uit de drie voorzitters, die zal oordelen over de bevoegdheidsconflicten die zich mochten voordoen, zodat met reden mag gehoopt worden dat een bron van vertraging en kosten aldus definitief zal zijn uitgeschakeld. Spreker wijst er tenslotte op dat het succes van de gerechtelijke hervorming in grote mate

afhangt van hen die ze moeten toepassen, en dat talrijke slechte gewoonten zullen moeten worden afgelegd. Het referaat werd gevolgd door een geanimeerde discussie waarin o.m. het probleem van de benoeming der magistraten werd te berde gebracht.

Hierop volgde de voordracht van de heer Fettweis, die aan de hand van een eenvoudig en systematisch plan opgesteld door zijn assistent Mr. Duquesne, een inzicht gaf in de nieuwe rechterlijke organisatie en bevoegdheid. Lichten wij enkele belangrijke gegevens uit zijn boeiend betoog: de invoering van de arrondissementsrechtbank, ter oplossing van de bevoegdheidsconflicten; de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg, belast met het toezicht op de beslagen en de uitvoeringsmaatregelen, iets wat uiteraard door alle rechtspractici zal worden toegejuicht; de creatie van een Arbeidshof, in graad van beroep kennismemend van de beslissingen der sociale rechtbank. Wat betreft de bevoegdheid verheugt spreker er zich over dat de Koophandelsrechtbank voortaan enkel kennis neemt van geschillen tussen handelaars, waardoor meteen terug aangeknoopt wordt met de oude Franse traditie, die de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg niet miskende, zoals nu gebeurt; het is niet logisch, aldus spreker, dat een niet-handelaar moet optreden vóór een handelsrechtbank. Wat betreft de sociale rechtbank wijst spreker op een gelukkige hervorming waardoor tal van betwistingen nu aan de administratieve rechtscollages onttrokken worden ten voordele van de sociale rechtbank. Immers, aldus spreker, raken tal van deze betwistingen civiele rechten, die noodzakelijk tot de kennismeming van de gewone rechtbanken behoren. Tenslotte wijst spreker op talrijke gelukkige verbeteringen o.m. van de regels i.v.m. de aanleg. Ook dit referaat werd, zoals trouwens steeds het geval was, door een zeer levendige gedachtenwisseling gevolgd.

De tweede dag werd ingezet met een uiteenzetting door Mr. Rasir van de Luikse balie, over het procesverloop. In zijn zeer sober gehouden betoog vestigde spreker er de aandacht op dat men zich in deze materie aan geen revoluties moet verwachten; wel is er een sterke vereenvoudiging van de rechtspleging, die nu gaat gelijken op deze voor de handelsrechtbank. Een belangrijke verbetering is het invoeren van een gerechtsdossier dat bijgehouden wordt door de griffier en dat alle akten van de procedure zal bevatten, wat meteen bijv. elke nieuwe dagvaarding zal onnodig maken bij verwijzing wegens onbevoegdheid. Het dossier zal dan door de ene rechtbank aan de andere overgemaakt worden. Aan te stippen valt een nieuwe functie, nl. die van de griffier van de rol, wiens invoering in belangrijke mate de afschaffing van de pleitbezorgers zal compenseren. Het verhogingsbeding, waarbij een verhoging van de verschuldigde som bedongen wordt in geval van gerechtelijke vervolging wordt voortaan onmogelijk gemaakt, maar de rechter kan een bepaalde som wegens kosten van de verdediging toekennen.

Verder wordt opgemerkt dat het principe van « geen nietigheid zonder tekst » in al zijn kracht hersteld wordt en dat inzake bewijsvoering aan de rechter belangrijke machten worden toegekend, o.m. in verband met de mogelijkheid zich bepaalde stukken te doen overleggen, zelfs door derden (vgl. huidig art. 218 B.W.).

De procedure op verzoekschrift en de summere procedure tot het bekomen van betaling werden hierop behandeld door Prof. Mr. M. Storme, van de rechtsfaculteit te Gent. Spreker wees voorafgaandelijk op

de gelukkige samenwerking die tussen de Gentse en Luikse balies en faculteiten is tot stand gekomen ter gelegenheid van beide weekends. Vooreerst merkte spreker op dat het wetboek een einde stelt aan een uitzichtloze discussie betreffende willige en de eigenlijke rechtspraak. Het ontwerp spreekt zich niet uit over deze doctrinale betwisting, doch onderscheidt drie mogelijkheden om een geding in te leiden, nl. de dagvaarding, die de algemene regel is, de vrijwillige versnijning en tenslotte de procedure op eenzijdig verzoekschrift, welke slechts is toegelaten in de gevallen waar dit uitdrukkelijk is voorzien. Hierna behandelde de spreker de toepasselijke procedureregelen, die van kracht zijn tenzij de wet speciale regelen in bepaalde gevallen zou voorzien.

Speciale aandacht werd gewijd aan een innovatie, die volgens de verwachtingen van de ontwerpers van het wetboek een grote vereenvoudiging zou moeten medebrengen, nl. de summere procedure tot het bekomen van betaling. Spreker stelt vast dat deze procedure, met variaties van land tot land, in al de landen van de Gemeenschappelijke Markt wordt toegepast. Ze zal toelaten dat zaken waarin men te doen heeft met een niet-betwiste schuldvordering per brief kunnen worden afgehandeld, wat meteen tal van kosten kan vermijden. De kennismeming behoort tot de bevoegdheid van de vrederechter en dit ten belope van zijn gewone bevoegdheid nl. 25.000 frank. Hoewel de inleider in zijn rapport enkel informatie had verschaft, bleek tijdens de discussie dat deze procedure tal van problemen stelt, die evenwel door Mr. Horsmans (Brussel) nader werden toegelicht.

Als laatste kwam tenslotte de heer Krings, hoogleraar te Brussel, aan de beurt, betreffende de uitvoeringsmaatregelen. Als adjunct-Koninklijk Commissaris was de heer Krings gedurende jaren de rechter-arm van wijlen de heer Van Reepinghen. Zijn medewerking aan deze studiedagen was dan ook onmisbaar, zoals de deelnemers trouwens gedurende deze twee dagen konden vaststellen. Op schitterende wijze wist hij tijdens het hele weekeinde het debat te beheersen en op alle gestelde vragen het gepaste antwoord te verschaffen.

Het huidig systeem van executie geeft aanleiding, aldus de heer Krings, tot mistevredenheid wegens de traagheid en de kosten waarmede het gepaard gaat. Daarom is men o.m. overgegaan tot een coördinatie en vereenvoudiging van de bestaande teksten, waarbij terzelfdertijd aandacht geschonken werd aan de rechtszekerheid zowel van de eisende als de verwerende partijen; de regels betreffende de beslagbaarheid werden één gemaakt. Belangrijk is wel de invoering van de beslagrechter zoals reeds werd opgemerkt. Deze is bevoegd voor alle bewarende maatregelen, controleert degenen die belast zijn met de uitvoering en zal de ganse dag ter beschikking moeten zijn van de rechtsonderhorigen om zijn beschikkingen te verlenen. Het roerende beslag wordt uitgebreid tot alle gebieden, zowel handelsrechtelijke als burgerrechtelijke. Op te merken valt de afschaffing van de dadelijke uitwinning, die volgens spreker gerechtvaardigd wordt door de vereenvoudiging van het onroerend beslag. Het referaat van de heer Krings besloot dit weekeinde, dat ontegensprekelijk in het rustige dorpje aan de Amblève uitgegroeid is tot een waar succes. Al onze gelukwensen gaan dan ook naar de promotoren ervan, de heer Prof. Dr. A. Fettweis en zijn medewerkers.

Luc VERMEIREN

MEDEDELINGEN

Week-end der gerechtelijke hervorming te Knokke

Mijnheer de Hoofdredacteur,

Met oprechte belangstelling heb ik op mijn beurt kennis genomen van het schrijven van de heer E. Dierickx, hoofdgriffier van de politierechtbank te Gent, in het nummer van het *Rechtskundig Weekblad* dd. 20 februari jl. Daar ik het voorrecht had in het kader van het seminarie voor privaat procesrecht van de Rijksuniversiteit te Gent het weekeind over de gerechtelijke hervorming te mogen inrichten, acht ik mij gerechtigd hierop een informatieve reactie te laten worden.

Om redenen van materiële aard (logies-mogelijkheden en vorming van een beperkte gespreksgroep) mocht het aantal deelnemers aan gemeld weekeind een bepaald maximum niet overschrijden. Gezien de subsidiërende instanties moest daarenboven een bepaalde rangorde worden opgesteld. Persoonlijk hadden wij graag alle rechtspractici — met inbegrip van de griffiers en deurwaarders — van het hele rechtsgebied van het hof van beroep (Oost- en West-Vlaanderen) bij dit initiatief betrokken, doch dit bleek om reeds gemeente redenen niet mogelijk.

Ik betreur enkel dat aanusie gemaakt werd op nederige dienaars van het gerecht alsof zekere exclusieven werden geformuleerd. Ieder rechtsbeoefenaar weet maar al te best dat al diegenen die bij het proces betrokken zijn — welke hun noedanigheid ook weze — bij de hervorming van ons procesrecht moeten geconsulteerd, geïnformeerd en aanhoord worden. Ook dat is een vorm van democratie. En dit geldt o.m. ook voor de deurwaarders, die zich door het oorspronkelijk ontwerp — deels terecht — in hun belangen bedreigd acuten, en voor de griffiers, die o.m. ingevolge de afsnaffing van de pleitbezorgers, een uiterst belangrijke rol toegewezen krijgen bij de aanpassing van ons zo verouderd procesrecht.

Op die ene rechtzetting na, ben ik de heer Dierickx bijzonder dankbaar omdat hierdoor eens te meer aangetoond wordt met hoeveel belangstelling in alle middens de wording van het gerechtelijk wetboek wordt tegemoet gezien. Het is absoluut nodig dat deze belangstelling positief zou kunnen opgevangen worden door de inrichting van postuniversitair onderwijs, colloquia, residentiële weekeinds over het gerechtelijk wetboek. Hierbij moet in de eerste plaats informatie verstrekt worden; eenmaal het wetboek ingevoerd zal daarenboven geleidelijk een aanpassing van de teksten moeten voorbereid worden aan de hand van de door alle rechtspractici opgedane ervaringen.

Ik zou u dankbaar zijn, Mijnheer de hoofdredacteur, mocht u dit schrijven in het *Rechtskundig Weekblad* willen opnemen.

Marcel Storme.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jg. 1966 - nr. 1 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor Gemeenrecht, jg. 1966 - nr. 2 :

Vreemdelingenpolitie. — Bezoldigingen. — Burgerlijke Stand. — Gemeentefinanciën. — Gemeentepersoneel. — Gemeentepolitie. — Stedebouw.

Nederlands Juristenblad, jg. 1966 - nr. 11 :

Van Maarseveen, H. Th. J. F., De wetten schenden. — Van Goethem, J. A. J. M., Dertig jaar stempelvonnissen II (Slot). — Van der Veen, Th. L., Deugdelijke controlemogelijkheid verplichte W.A.-verzekering ontbreekt bij de politie met als gevolg straffeloos onverzekerd rijden.

Journal des Tribunaux, jg. 1966 - nr. 4524 :

De Croo H. Fr., Vers une nouvelle révision constitutionnelle ?

Revue Pratique du Notariat Belge, jg. 1966 - nr. 2516 :

Du Faux H., Droits d'enregistrement. — Société.

Revue Française de Science Politique, jg. 1966 - nr. 1 :

Kriegel A., Le Parti communiste français sous la Troisième République. Evolution de ses effectifs. — Picaper J. P., Le Parti communiste en Allemagne de l'Est. Evolution de sa physionomie et de ses fonctions. — Semidei M., De l'Empire à la décolonisation à travers les manuels scolaires français.

Der Staat, jg. 1966 - nr. 1 :

Forsthoff E., Neue Aspekte der Pressefreiheit. — Dallmayer W. R., Heinrich Rickert und die amerikanische Sozialwissenschaft. — Pikart E., Der Deutsche Reichstag und der Ausbruch des ersten Weltkrieges.

Northwestern University Law Review (Chicago), jg. 1966 - nr. 6 :

Handler M., The Polarities of Antitrust. — Sapienza J. T., Tax Considerations in Corporate Reorganizations and Merges.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"